

G
A
L
E
B

5 78-79

**LETNIK XXV.
FEBRUAR 1979
ŠTEVILKA 5**

Mesečnik (8 številke)

Izdaja:

Založništvo
tržaškega
tiska, Trst

Glavni in odgovorni urednik:
Lojze Abram

Uredništvo in uprava:
Ul. G. Amendola 12
34134 Trst - Tel. 415534

Tiska:
Graphart, Trst - Tel. 772151

Naslovna stran:
Pavel Panjek, 3. r. OŠ »Bazoviški
junaki« - ROJAN

Posamezna številka:
700 lir

Letna naročnina:
4.000 lir

Galeb je registriran na sodišču v
Trstu pod štev. 158 od 3.5.1954

Galeb je včlanjen v
zvezo periodičnega ti-
ska USPI (Un. Stam-
pa Periodica Italiana)

VSEBINA

Angelo Cerkvnik: Zgode in nezgode šarplaninskega ovčarja Šara	129
Danilo Gorinšek: Pustna	132
Nada Kraigher: Iz moje tržaške mape	133
Meta Rainer: Naša maškarada	136
Tone Seliškar: Lačni ptički	137
Jelka Bakula: Sneži, sneži	139
Vojan T. Arhar: Sneg	139
Vlado Firm: Osel Riko	141
Meta Rainer: Brez koledarja	142
Danilo Gorinšek: Anka neugnanka	143
Zanimivosti	144
Kotiček za najmlajše: Vera Poljšak: V kuhinji, Dvojčka	145
Sandi Sitar: Mojca, medvedek in njuna zgodba	146
Ivan Cankar: Prvi spomini	148
Vojan T. Arhar: Zaspanček	148
Slike iz narave: Ptiči morajo veliko jesti	149
Šport: Ivan Furlanič - Mario Šušteršič: Bodite pravi športniki	150
Dušan Jelinčič: Pomembnost slo- venskih zimskih iger	150
Stana Vinšek: Mali kapitalist	151
Novosti na knjižni polici: Marij Čuk: Iz živalskega sveta	152
Šolarji pišejo	153
Zapojmo veselo: Janez Bitenc: Pustna	156
Urednikova beležnica	158
Za bistre glave	159
Za spretne roke	3. stran platnic

Ilustracije za 5. številko Galeba so naredili:
Marjanca Jemec - Božič (str. 131, 147, 148);
Eva Fornazarič (str. 132, 139); Robert Hla-
vaty (str. 137, 138); Leon Koporc (str. 151);
Božo Kos (str. 140, 141, 143); Jelka Reich-
man (str. 134, 135, 139, 142); Magda Tavčar
(str. 136, 145, 3. plat.).

Priloga I.: Miroslav Košuta: Abecerime, ilu-
stracije Klavdij Palčič (M, N, O). Lojze Kra-
kar: Februar; Josip Stritar: Južni veter; Slo-
venska ljudska.

Priloga II.: Prosvetni domovi - besedilo:
Evgen Dobrila, slike Lojze Abram. Prazgodo-
vinske najdbe na Goriškem - besedilo in
slike: Slavko Rebec.

Angelo Cerkvnik

Ilustr.: Marjanca Jemec-Božič

ZGODE in NEZGODE šarplaninskega ovčarja ŠARA

ŠARO LUCIJIN POMOČNIK

Vide in Lucija sta gojila perutni-
no za prodajo, prodajala sta tudi jaj-
ca in mleko, ki sta ga dajali dve
dobri molznici. Vide je menil, da bi
kazalo vpreči v voziček Šara. Ko je
bil pred leti na orožnih vajah v oko-
lici Welsa, je videl, da so kmetice
v mesto vozile mleko z vozički, ki
so jih vlekli samo psi. Šaro pa, Ša-
ro je bil močnejši kot tisti psi, ki
jih je tam videl. Videtova zamisel
ni bila od muh, Šaro se je rad dal
vpreči, rad je povlekel natovorjeni
voziček. Po nekoliko proti vasi
nagnjeni cesti je šlo lahko, nazaj
pa, ko je bilo treba največkrat vleči
prazen voziček, mu vleka ni delala
kakah posebnih težav. Vprega je bila
narejena tako, da jo je imel pes pri-
pasano spredaj na močne prsi. Šaro
pa ni koristil Luciji samo kot žival,
primerna za vleko. Ko sta pripeljala
voziček v vas, sta se ponavadi usta-
vila pred cerkvijo, ki je stala nekako
sredi vasi. Od ondod je Lucija raz-
našala mleko in jajca ter perutnino
po vasi. Prej je morala vleči voziček
od hiše do hiše. Zdaj pa se je Šaro,
ki ga je Lucija vselej najprej raz-
pregla, usedel ali ulegel ob vozičku
in pazil na naloženo blago. Gorje
mu, kdor bi si bil upal stegniti
kremplje po zaupanem mu blagu!

»Pazi, Šaro, kmalu se bom vrni-
la,« mu je ponavadi rekla in ga vse-

lej pobožala po žametni glavi. Kdaj
pa kdaj mu je stisnila v gobček ko-
šček kruha ali piškot.

Vsaj enkrat ali dvakrat na teden
sta opravila potrebne nakupe. Ku-
pila sta: sol, sladkor, riž, moko, olje,
druga živila in razne gospodinjske
potrebščine.

»No, v trgovini sva opravila, zdaj
pa še v mesnico!« je dejala bolj sebi
kot Šaru.

Šaro si je dobro zapomnil besedi:
trgovina, mesnica in pomen teh be-
sed.

»Naposled pa še v trafiko!« je
polglasno zamrmrala in kupila ciga-
rete za Videta, ki je tisti dan praz-
noval svoj rojstni dan. Drugače si je
Vide cigarete kupoval sam. Šaro je
pogostoma spremljal Videta na nje-
govih poteh, zlasti tedaj, ko je raz-
našal denarno pošto. Tako si je Šaro
dobro zapomnil tudi besedi: pošta,
trafika in prostora, ki sta ju ta dva
pojma označevala. Tudi v lekarni je
bil, toda samo enkrat.

»Vidis, Šaro, to je lekarna! Lekar-
na, zapomni si!« je Vide vbijal Šaru
v glavo. »Lekarna, lekarna!«

Poslej je Lucija, če je nujno po-
trebovala kakšno malenkost, kar Ša-
ra poslala v trgovino, mesnico ali
na pošto, Vide pa v trafiko. Pripasa-
la mu je bisagi okrog hrbta in želod-
ca ter ga napotila v vas. Vide ga je

najprej nekajkrat spremljal do trgovine, mesnice ali trafike in mu velel, naj vstopi in kupi naročeno. Vide se je predhodno zmenil s pošto upravnico in s prodajalci. Povedal jim je, da bo Šaro kdaj pa kdaj kar sam prišel po kakšnem opravilu ali kaj nakupovat, da bo tedaj imel v posebnem žepku, prišitem na notranjo stran bisage ali cekarja listek z ustreznim naročilom. Zaprotil jih je, naj na listek napišejo ceno blaga in blago vložijo v bisago ali cekar. Dolg bo potem koj prihodnji dan po nakupu poravnala Lucija, je obljubil Vide.

Šaro je dobro vedel, kaj pomeni beseda: pošta, trgovina, mesnica, trafika. Ko je šlo za kakšen manjši nakup, je prišel Šaro samo s cekarjem, ki ga je imel obešenega okrog vratu ali pa ga je z zobmi držal v gobcu, ko pa je šlo za kak večji nakup, je prišel oprtan z bisagama. Vaščani, prav posebno otroci, so imeli s Šarom velik špas.

Šaro se je v trgovini ali mesnici ali trafiki vedel zelo samozavestno in zahtevno. Vrata v trgovino je, če so bila zaprta, sam odprl in takoj stopil k pultu, pri čemer mu nikakor šlo v glavo, da je treba upoštevati vrstni red, ki je bil obvezen za nakupovalce. Vzpel se je na zadnji nogi, se s prednjima tacama naslonil na pult in zamolklo zalajal.

»Glejte ga no kosmatinca, neučakanca, zadnji je prišel, najmlajši je med nami, pa hoče biti prvi,« se je smejala Martinčičeva Franica.

»E, ima pa zato univerzo in doktorsko diplomo!« se je pošalil prodajalec.

Šaru se je trgovčevo obotavljanje zdelo prejkone neodgovorno ter je zamolklo zarenčal, kakor da je hotel reči, ali ne vidiš, da se mi mudi...

Vsi so se zasmejali. Trgovec ga je vprašal:

»Šaro je znova zarenčal, to pot glasneje.«

»Nikar tako, renčava pošast! Kdove kakšnih manir pa te na tisti univerzi niso naučili! Pa naj pogledam naročilnico!« je dejal prodajalec in segel v cekar ter vzel iz žepka »naročilnico«.

»Nič posebnega, samo pol kile sira in kilo makaronov. Takoj dobiš!« ga je potolažil, stehal sir in makarone, oboje vložil v cekar in na listek napisal ceno, v knjigo dolžnikov pa pod črko Š vpisal dolg:

»Šaro, dne 5. junija kg makaronov 80 vinarjev, pol kg sira 94 vinarjev.«

Šaro je zalajal, kar naj bi bil, je menila Franica, pozdrav.

»Tako je prav, Šaro, da znaš tudi spodobno pozdraviti!« ga je pohvalila.

Šaro se je obrnil in ponosno odkorakal, ne da bi se bil kaj prida zmenil za Franico; ko pa mu je hotela stisniti v gobe sladkorček, je grozeče zarenčal.

»Franica, nikar se ne poskušaj prikupiti Šaru z bonboni! Šaro ne vzame od nobenega tujca ne bonbonov ne klobase, sploh ničesar ne. Samo poštna upravnica in, seveda, vsi domači mu smejo ponuditi hrano ali kakršenkoli priboljšek,« je trgovec poučil Franico.

»O, nisem vedela, da je renčavi gospodič tako ošaben!« je kujavo spregovorila Franica.

»Ne gre za ošabnost, Franica. To je zgolj varnostni ukrep, ki so ga psu vcepili, da ga ne bi kdo tako rekoč podkupil, npr. kak Frane ali Jure, ki po njegovi zaslugi že nekaj mesecev natepata nezabeljen ričet,« je trgovec pojasnil Franici in drugim vaščanom, ki so se čudili.

Nekega jesenskega dne je Lucijo neznosno bolela glava, otroci so bili v šoli, Vide je raznašal pošto, sa-

ma pa je bila prebolna, da bi tvegala sorazmerno dolgo pot do lekarne. Odločila se je, da bo poslala v lekarno Šara. Napisala je na listek, naj ji dajo kakšno primerno zdravilo proti glavobolu, brčkone migreni, je še pristavila k sporočilu oziroma naročilu. Šaru je dala cekar, ki ga je kosmatinec prijel z zobmi.

»Šaro, pojdi v lekarno, v lekarno, si razumel?! In urno!«

Šaro je razumel bliskovito je skočil pokonci, odvihral v vas in se zaletel naravnost v trgovino, kjer je po navadi nakupoval. Kupci so se zasmejali, ko je vstopil kosmati nakupovalec. Trgovec ga je pozdravil, segel v cekar in vzel iz žepka »naročilnico«.

»Šaro, Šaro, to pot si jo temeljito zavozil! Tukaj ne prodajamo ne aspirinov ne praškov proti glavobolu.«

Lucija te je verjetno poslala v lekarno, razumeš?» mu je dopovedoval trgovec in se smejal.

»To pot je tvoja univerza odpovedala!« se je zakrohotal neki fantalin.

»Pri tebi, Mile,« je trgovec zafrknil fantalina,« pa je odpovedala celo ljudska šola...«

Fant, ki ni mogel uspešno skončati niti četrtega razreda ljudske šole, jo je, osramočen, popihal. Šel je, ne da bi bil kaj kupil.

»Amalija,« je trgovec ukazal vajenki,« pojdi s Šarom in mu pokaži, kje je lekarna!«

Amalija je poklicala Šara, ki ga je neljubi spodrsljaj spravil v očitno zadrego. V možganih mu je namreč še vedno odzvanjala Lucijina bese-

da: »V lekarno, v lekarno.« Ko bi ne bil tako kosmat, bi bil bržčas od sramu zardel... Sramoval se je, resnično se je sramoval. S povešeno glavo in s povešenim repom je stopil za Amalijo, ki mu je ljubeznivo prigovarjala:

»Nikar se ne sramuj, dečko, saj se celó meni primeri, da se včasih zaletim k prijateljici na klepet, namesto da bi šla v cerkev k maši... Poglej, Šaro, tam je lekarna, tja pojdi!« mu je s kazalcem desne roke pokazala lekarno. Šaro si ni dal dvakrat reči. Naglo jo je ubral v lekarno in konec koncev dobro opravil zaupano mu nalogo. V nekaj minutah je prinesel Luciji praške, ki so ji res kmalu pomagali.

(DALJE)

Danilo Gorinšek

Ilustr.: Vera Fornazarič

Pustna

Pustna šema, šema Pust —
dolgi brki čez čeljust,
smešno krinko čez oči
kaže osle mi, zbeži.
Če ujamem ga za čop,
ga premlatim kakor snop,
saj če še tako beži,
če nihče ga ne vloví,
da je brži kot puščica,
ga ujame — pepelnica!

Nada Kraigher

Ilustr.: Jelka Reichman

RIBOLOV

Zakaj bi šli skozi džunglo, če gremo loviti ribe, saj v džungli ni rib! se upira Ilo.

Se bojiš, da te piči kača? ga dražim, povej!

Me je že! se našobi Ilo, upočasni korak, povsem obstane in znova izjavi, da noče nazaj skozi džunglo.

Saj te ni kača! se smeje Nino, saj si se samo spodtaknil, ne veš več?

Takole napravimo, odloči papači. Nino sem na to stran, Ilo v sredi, ti pa tja. Roke si podajte in hodite lepo skupaj in za menoj. Če boste drug drugemu pomagali, vam ne bo nihče mogel do živega!

Tudi kače ne?

Nihče. Sicer pa nam sploh ni treba skozi džunglo. Ilo ima prav. Pri živih povesticah je od vsega najlepše to, da ni nikjer nobenih ovir. Dovolj je, da si nekaj mislimo, in že imamo, kar hočemo. Kaj ni tako? Kajti misel prodira vsepovsod in zmore vse. Zdaj na primer smo še v džungli, naslednji hip pa milje daleč v majhni ribiški vasi, kjer mrgoli ljudi...

Kakšnih ljudi, hočemo vedeti, Tržačanov?

Različnih. Malajcev, Kitajcev, Indonezijcev v čudovitih nošah pisanih

barv, temnih in rumenih polti, ravnih in poševnih oči.

In vsi hitijo na vse strani, nadaljuje Nino, v čudnih, prečudnih kočijah!

To pa ni kočija, popravlja papači, to je rikša, ki jo vleče kitajski kuli. In v njej sedi zajeten Anglež.

Kam pa gre?

Rekel bi, da gre tja, kjer se dobijo dobre reči za pod zob.

In ker smo si v hipu vsi želeli pojesti kaj dobrega, smo se nanagloma odločili in jo ucvrli za rikšo.

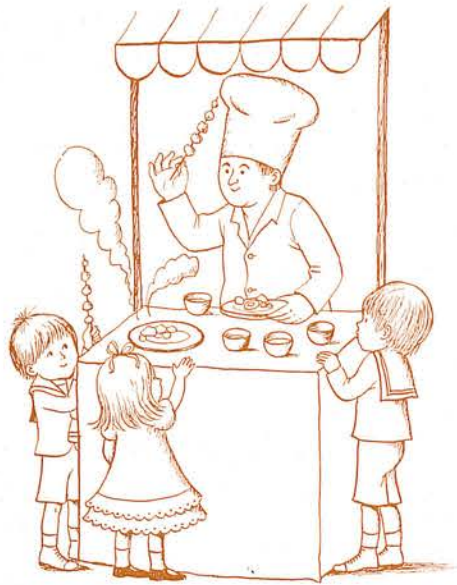
V ozki uličici, nedaleč od pristanišča, prodajajo na nekakšnih stojnicah vse polno zanimivih stvari. Od svilenega blaga do banan in raznih izrezljanih kipcev. Papači pa nas vodi naravnost k možakarju, ki mu je že od daleč videti, da je kuhar.

Na dveh zvrnjenih zabojih si je namestil majhno ognjišče na oglje in skledice z različnimi omakami.

Sataj, tuan? vpraša papačija in, ne da bi pričakal odgovora, začnenja pihati v oglje s slamnato pahljačo. In medtem ko se plamen razgoreva, ko ogenj svetlo zagori, polaga na bambusove krožnike čebulo in kumare.

Zdaj jemlje iz velikega lonca kurje meso, narezano na koščke in ga nabada na dolge paličice.

Saj dela ražnjiče! se razveseli Nino, ražnjiče dela!

In res. Paličice pomaka v skledo z mastjo in jih nekaj časa podrži nad ognjem — in že je saraj pripravljen.

Domačini pomakajo meso tudi v skledice z omakami. Omaka kerī je hudō ostra zadeva, čebulna omaka pa je izvrstna.

Le dajte, brbrkci, pogum! nas vzpobuja papači.

Jaz hočem poizkusiti kerī omako, izjavi Ilo resno in že leze s svojo paličico h kerovi skledici.

Kerī je tako oster, da si do doma ne boš opomogel, le pazi! ga opozarja papači.

Če se Ilo odloči, mora vedno njegova obveljati. In ker ga vsi rado vedno opazujemo, pomoči pogumno svoje meso v kerijevo omako, spravi košček mesa v usta in ga zveči. In molči. Prav junaško se drži. Debele solze mu lezejo same od sebe iz oči, tako je kerī oster! A Ilo nič ne reče. Le tiho trpi.

Tako je prav, ga pohvali papači. Če hoče imeti človek za vsako ceno svoje lastne izkušnje, mora tudi

znati potrpeti. Bravo, si že fant od fare!

Zdaj pa, če ste se odteščali, dajmo poiskati nekaj lepega za mamō, se strinjate?

Vsi se strinjamo in v hipu stojimo pred stojnico s pisano svilo...

Kakšne čudovite barve, kakšni vzorci, kako lepa, voljna svila!

Tole pogledite, rečem in sežem po čudovito pisani svili. Tale bo mami prav zagotovo všeč!

Kako pa jo barvajo? se zanima Nino, in s kakšnimi barvami?

Papači, ki se vse, nam razlaga zapleten postopek barvanja svile. Pripoveduje, kako nanašajo domačini vzorec v vosku naravnost na blago, ki ga nato potapljaajo v barvo, Vosek, ki se ga barva ne prime, pozneje odstranijo in na blago nanašajo znova drug vzorec v vosku. In blago znova potopijo v naslednjo barvo. Postopek ponavljajo tako dolgo, dokler nimajo na blagu vseh vzorcev, ki si jih je umetnik zamislil.

A s kakšnimi barvami to delajo, vztraja Nino, da se jim vzorec ne razmaže?

Domačini uporabljajo naravne barve, ki jih dobivajo iz lubja nekaterih sadnih dreves. Barvanje blaga je umetnost, ki prehaja iz roda v rod. Na teh otokih, posebej na otoku Bali, so ljudje pravi umetniki. Plesalci, igralci — posebno še kiparji! Ste gledali prelepe izrezljane kipce na tisti stojnici?

Seveda smo jih opazili. Pa tudi doma imamo kipec neke boginje z Balija, ki nam ga je papači kdaj že prinesel!

Ilo ves čas molči. Še vedno ga peče v ustih in strašno si želi k vodi. Naprej in naprej vlačī papačija za roko, da bi ga spomnil: pojdimō že, kaj se nismo domenili, da gremo loviti ribe?

Pa pojdimō.

Na obali si ogledujemo ribiške ladjice, ki niso dosti večje od navadnih čolnov.

Tu počakajte, pravi papači, ne divjajte okrog, precej se vrnem!

In medtem ko se naš papači dogovarja z domačini, ki nas bodo peljali na morje in nam posodili pribor za ribolov, zagledamo nedaleč ogromno mrhovino, ki se razkraja na soncu.

Joj, kakšna gora! se čudimo.

Fuj, kako smrdi! doda Nino in se prime za nos in nas zavleče nazaj k ribiški ladjici, kjer se mudi papači v pogovoru z domačini.

No, otroci, gremo?

Papači, tja pogledj, prosim, kaj je tisto?

Tisto je bil morski pes, odvrne papači, ki se spoznal mrhovino, tod okrog jih mrgoli!

Prav tukaj? se čudimo, v tem morju?

Sveda tukaj. Tukaj je vse polno morskih psov!

Oooh!

Odrinemo na odprto morje in obala ostaja daleč za nami.

Kakšne ribe pa bomo lovili? hoče vedeti Ilo.

Ikan-tengrije, odvrne papači. To so čudovite ribe, pa saj boste sami videli! Dolge so, ozke in prekrite z modrikastimi luskinami. Pa hitre kakor blisk! Hitrejše od postrvi! No, tja pogledjte, tja, jih vidite?

Vsi se oziramo v smer, kjer naj bi bile čudovite ribe, a nihče ne vidi nič takega. Nemara je res nekaj švrknilo tik pod površino morske gladine, a nemara se nam je le tako zdelo. Frrrk, frrrk in konec.

Kje pa so? vprašam, jaz nič ne vidim!

Tišina, ukaže papači šepetaje, pssst — prijemlje! Zdaj, reče sam sebi in sunkoma potegne vrvico.

Nič.

Bolj počasi bi morali, tuan, pravi starejši domačin, počasneje bo treba!

In že spet prijemlje. Na papačijevem licu vidimo, kdaj riba prijemlje. Kadar prijemlje, je ves iz sebe od razburjenja. Kakor zdajle, ko vlačī previdno vrvico k sebi in — znova nič.

Zdaj pa ste prepočasi vlekli, ocenjuje domačin.

In tako gre ribolov naprej. Dolgo nas ribe vlečejo za nos in čas naglo mineva.

No, tako... vzdihne papači. Vse kaže, da nismo naleteli pravi čas. Prevroče je, ali kaj vem kaj! Saj sem sam že ves premočen! Sicer pa smo tudi zašli predaleč, le vrnimo se, naroča domačinoma, danes ne bo nič!

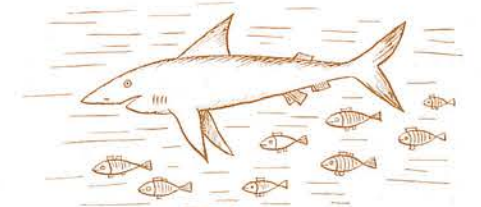
Papači je slabe volje. Razumemo ga. Pošteno se je trudil za prazen nič in zdaj še komaj premaguje jezo. Delamo se, kot bi ničesar ne opazili, ko začne naenkrat kričati na veslača.

Kaj pa vidva počenjata, kaj? se dere, zakaj škropita?

Pa veslača tudi res škropita naokrog kot ponorela, da smo v hipu vsi do kože mokri.

Kaj pa je? Kaj se je zgodilo?

A veslača ne prenehata škropiti. Starejši samo z glavo pomigne desno levo od čolna in papačiju nekaj pojasnjuje.

Ah, morski psi!
Morski psi?
Tako je. Levo in desno ob naši ribiški ladjici plavata dva velikanska morska psa.

Sta nevarna? previdno vprašam.
Papači odvrne, da so morski psi bedaste, topoglave zverine.

Zakaj pa jih domačini podijo stran, če je tako? hoče vedeti Nino.

Ker bi bilo nerodno, če bi se morska psa slučajno zadela ob našo ladjico in jo prevrnila.

Molčimo.
Tesnobno ugibamo, ali bodo zverine izginile in kdaj. Kaj pa če bo katera vendarle zadela ob čoln...? Kaj pa če nas le uspejo prekucniti v morje...? Kaj pa če... če...

Heeej, ni jih več! zakriči Nino veselo in še vedno skrbno boljši v morje. Sta že potonila v globine morja, kriči, huuuraaa, rešeni smo!

Meta Rainer
Ilustr.: Magda Tavčar

Naša maškarada

Da bi pusta
proslavili,
smo se vsi
namaškarali;
kar po hiši
smo pobrali,

vse smo nase
natakčili,
si mustače
naredili,
lica rdeče
namazali,

si obrvi
napackali,
se po trgu
zapidili.
Gledalo je
staro, mlado

našo pustno
maškarado,
a nihče nas
ni spoznal,
še naš Mur
se nas je bal!

Izkricali smo se sredi kopice rado-vednežev.

Ste kaj ulovili? sprašujejo z vseh strani.

Če smo kaj ulovili? odgovarja starejši obeh veslačev. Tuan je držal na vrvi enega največjih ikan-tangrijev, kar sem jih kdaj videl! Takegale, še doda in pokaže z rokami kakšnega, kajne? se obrača k papačiju, ki resno potrjuje in prikimava.

Vlekel nas je naokrog, ojoj, kako daleč naokrog po morju...

Kaj res niste ničesar videli? Nihče ni ničesar opazil?

Ne. Nihče ni ničesar opazil. In potem?

Potem pa — nič! Na žalost trnek ni bil dovolj trden in riba nam je ušla. Škoda.

O morskih psih pa veslač ni zinil nobene.

(Dalje)

Tone Seliškar

Ilustr.: Robert Hlavaty

Lačni ptički

Zima je bila tako huda, da so volkovi tulili od mraza in stradeža, snega pa toliko, da so se drevesa lomila. Pa še vojna povrh. Kadar pa je vojna in je še huda zima, je hudo na svetu. Tako hudo, da se človek nerad spomni na tisto, kar je moral človek prestati.

Kar zamislite si: vojna je, nekje pokajo puške, ljudje mrjo od krvavih ran, mraz je, da te zebe do kosti, tamle pod gozdom pa je požgana vas. Mrtva vas. Vse hiše so eno samo žalostno pogorišče. Živega čoveka ni nikjer, niti psa ni, da bi zalajal, vse pa je pokrito z debelim snegom. Prazna okna požganih hiš strme vate kakor pošasti, ti pa ne moreš nikamor, da bi se pogrel. Ljudi je sovražnik odgnal v pregnanstvo... Oh, mrtva vas.

In nekoč v tistih časih, ko je bila vojna, sem moral skozi tako vas. Sam sem bil. Nekje zgoraj na planini so tulili volkovi in zato sem imel puško vedno pripravljeno na strel. Pred kratkim so blizu tod volkovi napadli partizanskega kurija, ga raztrgali in tudi požrli. Ko sem stopil med prve požgane hiše, me je kar streslo od groze. Občutil sem, da strme vame prazna okna, kakor da bi me prosila pomoči. Nobene gazi

ni bilo nikjer, nobenega glasu. Tišina tolikšna, da bi jo kar prijel. Bil sem utrujen od gazenja po debelem snegu in rad bi se odpočil in malo pokrepčal. V nahrbtniku sem imel precejšen kos kruha in tudi nekaj suhega mesa. Ko sem tako previdno ogledoval vse te žalostne ruševine, so me nenadoma pričeli obletavati ptički: siničke, strnadi, vrabci in drobne taščice. In začuda — prav nič se me niso bali. Kar obstal sem in sem jih gledal in nekam laže mi je bilo pri srcu. Torej nisem sam! In kot so prileteli, tako so odleteli. In ko sem gledal za njimi, sem videl, kako so zleteli proti zadnji hiši v požgani vasi in nenadoma izginili, kot da so se vdrli v zemljo. Previdno sem pogledal okoli sebe. Toda že spet so bili vsi okoli mene. Ko sem

stegnil roko, da bi si popravil puško, so se ustrašili in spet sfrknili proti zadnji hiši. Zdaj pa sem videl, da so vsi sfrfotali skozi prazno okno v požgano hižo. Ta hiša je imela še delček strehe nad sabo, in ko sem od začudenja tako strmel v tisto hišo, sem zagledal majcen modrikast dim, ki se je dvigal skozi streho. Kjer pa je dim, je ogenj, so ljudje!

Srce me je pognalo proti požgani hiši. Previdno sem si ogledoval, in ko sem se približal hiši na deset korakov, so spet prhnili ptički skozi okno. Planil sem skozi porušena vrata v izbo in obstal kakor okamenel. V kotu sem na kupu salme zagledal otroka, starega kakšnih deset let. Ves je bil zavrt v na pol ožgane cunje, le glavica mu je gledala iz cunj in ta glavica, ki jo je bila sama kost in koža, je zaječala:

»Tovariš, ali imaš kaj drobtinic za moje ptičke?«

Ostrmel sem in silna bolečina me je zgrabila za srce. Kaj pa ta otrok v tej strašni žalostni samoti...? Sedel sem k njemu na slamo, ga dvignil k sebi in ga hlastno vprašal:

»Kaj počneš tu? Lačen si, kajne?«

Fantek pa se je stisnil k meni, zahlipal, me pobožal in zašepetal:

»Daj drobtine in bodi čisto pri miru! Ne gani se!«

Vzel sem iz torbe kepo kruha. Fantek je naglo zdrobil košček kruha v drobtine in jih nasul po izbi. S prstom na ustih mi je dal znak, naj mirujem. In ko sem tako strmel v to uganko, ki se je tresla od mraza in lakote, so spet prhnili ptički skozi okno v izbo. Pognali so se na drobtinice. In ko je fantek stegnil roko, v kateri je imel polno pest drobtinic, so se ptički obesili na fantkovo roko

in kljuvali v drobtinice, da je bilo veselje. Kar strmel sem. In potlej, ko so se ptički najedli, je vzel tudi fantek kruh in meso in ga pojedel, kot bi mignil. In ko je tako jedel in se tako razgalil iz cunj, sem videl, da je revček ves krastav in suh kot trska. In potlej mi je razodel, kaj je z njim:

»Vse so požgali. Očeta so ubili, sosedo so ubili, vse drugo so odgnali. Skrit sem bil v svinjaku, pa sem ostal tu. Zima je prišla, lakota. Ptički so bili edina družčina. Pa tudi za ptičke mi je zmanjkalo in bal sem se, da me bodo zapustili. Nogo imam

zlomljeno pa ne morem nikamor. Ti si prvi tovariš, ki je zašel semkaj...«

Oh ti moja uboga sirota. Povezal sem ga v vse cunje, kar jih je bilo v izbi, naložil sem si ga na rame in ga odnesel. In ves čas so prhutali ptički za nama, fantek pa jim je metal drobtinice. Jokal se je in smejal se je.

V partizanski bolnici so mu kmalu pozdravili nogo in potlej je postal fantek partizanski kurir. In še danes ima nad vse rad ptičke. In pravi: »Če bi ne bilo ptičkov, bi umrl od žalosti in samote.«

Jelka Bakula

Vojan Tihomir Arhar

SNEG

Neko noč zapade sneg,
vas pobeli, dol in breg,
mrzel mirno obleži,
se seseda, potemni.

Zdrami se pomlad iz sanj,
in snega je vedno manj,
sonce ga polži z gred
kot otroci sladoled!

Ilustr.: Eva Fornazarič

SNEŽI, SNEŽI

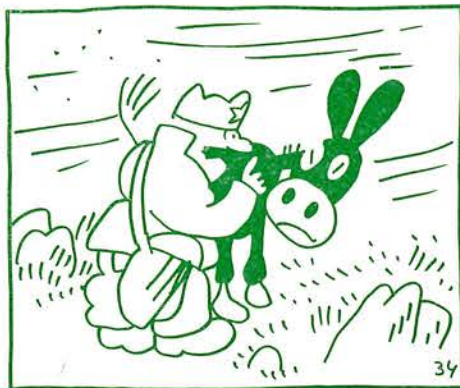
Mehke padajo snežinke,
male drobne potepinke.
Sedajo na nos, na glavo,
nič ni važno na čigavo.
Bele sedajo sestrice,
božajo roke in lice,
tkejo nam preprogo belo,
mi na njej pa vsi veselo
bomo zaplesali,
varno se peljali
na saneh in na smučeh.

Ilustr.: Jelka Reichman

33. Zakurili so majhen ogenj, se greli in zrli v sivkasto dolino pod seboj. Sivina neba se je stapljala s sivino dneva. Snežinke so se le redko namerile proti zemlji. Borci so si greli roke in poraščene brade so bile pretkane s svetlečimi se nitkami. Bori so se majali v ostri burji, ki ni nikomur prizanek. Bučala je proti dolini, kot bi hotela vedeti, ali se maloštevilni partizanski bataljoni še vedno upirajo premočnemu sovražniku.

34. Živo srebro je zdrknilo pod ničlo in sovražnik je pričel močno ofenzivo na že osvobojeno ozemlje. Borci so stiskali pesti, na lakoto so pozabili. Nanjo je mislil intendant Kemperle. Če jim ni imel kaj dati za pod zob, mu je bilo hudo. Stopil je k Riku, ga pobožal in dejal: »Stari dolgoušec, na pot morava. Vsi smo lačni, naši fantje, ti in jaz. Ni šment, bova že kaj staknila. Še so dobri ljudje na kraški zemlji.«

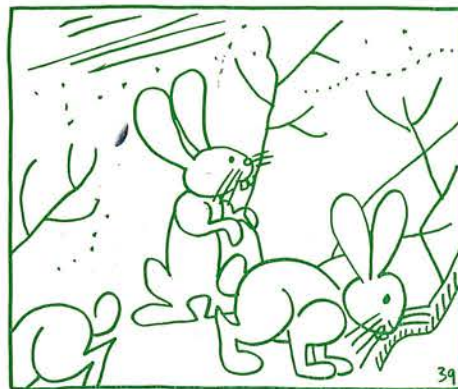
35. Po cesti v dolini so se pomikale nemške in italijanske kolone. Previdno so se pomikale čez kraške planote, izinjale med borovci, se spuščale mimo vrtač obkoljevale samotne zaselke in skušale zavoljo številčne premoči zvabiti partizanske bataljone v odprt boj. Toda to so bile le njihove pobožne želje. Na moč so se bali partizanskih zased, saj so jim okoli glav nenehno brenčale krogle, ne da bi videli strelcev, in pri tem so bili brez moči.

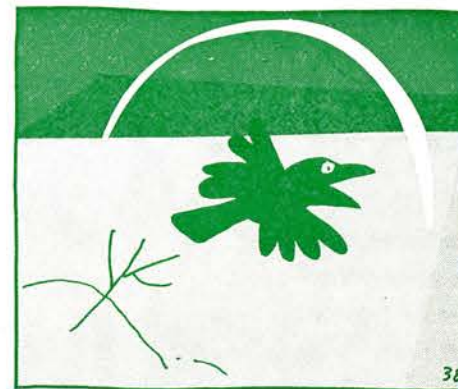
36. Niso si še dobro opomogli od zadnjega napada, že je manjša partizanska skupina bliskovito vpadla v jedro nemške razpotegnjene kolone, prizadejala sovražniku hudo škodo in se že tudi izgubila v burji — z naglico, kot da bi jo nosila burja. Še preden se je poveljstvo ovedlo, je na čelu kolone nekaj dobro merjenih strelcev skotrljalo nekaj sovražnih vojakov po strmini. Sovražnikovim vojakom pohod ni bil po volji. Mračno so zrli predse in tiho preklinjali. Strah je huda stvar!

37. Le streljaj oddaljeni od sovražnikove kolone so hiteli po dolgi dolini borci 3. bataljona, ki je štel le šestdeset partizanov. Ker je bil v bližini sovražnik, ne da bi vedel za partizanski bataljon, je štab nadvse previdno izdajal povelja in izvidnice so prihajale in odhajale s pomembnimi sporočili. Saj je le ta sam samcati bataljon zasedal in vzdržal na bojni črti po vsej dolžini doline. Borci so bili premraženi, saj že nekaj časa niso zaužili kaj toplega. Mislili so na Kemperla.

39. Dnevi so hiteli proti novoletnim praznikom. Tudi partizanski borci so se jih veselili. Veselili so se trenutnega zatišja. Lahko si bodo odpočili, si zakrpali čevlje, in še kaj za pod zob se bo našlo. Vsi so bili istih misli v bližini globoke vrtače, okoli katere je bilo raztreseno redko drevje, ki mu v hudem mrazu niso prizanesli zajčji zobje. Res je, tudi zajci so se morali hraniti. Ko bi le mogel kakšnega ujeti, je razmišljal nekdo. Pred vojno nikoli ni maral zajčjega mesa.

38. Visoko v zraku se je s pokom razpršila raketa. Svetleče zvezdice so se razpršile na vse strani. Borci so strmeli v nebo, sivo in težko. Nad njimi je zakrakala vrana. Tudi ona je bila lačna. Sovražnik se je dogovarjal s signalnimi raketami. Mraz pa je neusmiljeno ščipal in burja si je izsilila pot pod še tako omotan ali zapet plašč, ki je bil videti le še revna tkanina. Borni plašči, ki so jih nosili borci, so slabo ogrevali premražena telesa.

40. V bližini vrtače je samevala borna domačija. V njej je bilo prijetno toplo. Ob kmečki peči je slonel starejši možak, gospodar. Pri starinski mizi je sedela mati in krpala. Na tleh je posedalo četrto otrok. Kako živ je bil njihov pogled! In vedno lačen! V kotličku nad ognjiščem je brbotala voda. Gube na materinem obrazu so postale še globlje, ko je le za hip ujela vprašujoč otroški pogled. V hiši so imeli le še malo koruzne moke, soli in olja pa prav nič.

(Dalje)

BREZ KOLEDARJA

Kadar zapade sneg
in nam pobeli breg,
mesto in vas — vsevprek,
mi pa po klancu smuk!
in ko sneženi mož
metlo ima in klobuk,
ókna ledenih rož
za dva peharja
in so zamrznjena
jezera, barja —
takrat je jasno
brez koledarja,
da je zdaj zima tu,
juhuhuhu!

Ko se ogreje svet,
škorec preljubi spet
v škorčnico pride pét,
starček na klop sedet,
rano prebuja nas
jútranja zarja,
njive pa čakajo
na oratarja
in se z vijolico
grm pogovarja —
takrat je jasno
brez koledarja,
da je pomlad spet tu,
juhuhuhu!

ANKA NEUGNANKA

To je zgodbica za lahko noč. Za lahko noč Anke-neugnanke. Anka je neugnanka zato, ker je ne uženeta ne mamica ne očka ne babica ne dedek in sploh nihče ne. Niti njen medvedek je ne užene! Ta še celo ne, ker mu je telo vse iz blaga, namesto oči pa ima le dva svetla gumbka. Še brundati ne zna, ker je pač samo igračka.

Kdo torej potlej sploh še užene Anko-neugnanko?

Naj vam povem: podnevi — kot sem že rekel — ne mamica ne očka ne babica ne dedek in sploh nihče ne. Pač pa jo užene ponoči — spanček! Ta pride k njej vsak večer. Čisto tiho se splazi do nje, da ga punčka ne sliši, z obema rokama ji zakrije oči, nato pa jo odpelje v tisti čudoviti kraj, ki se imenuje Spančevo... Anka-neugnanka mu sicer sledi, vendar ne bi bila Anka-neugnanka, če se ne bi še takrat upirala in klicala mamico, da pobedi

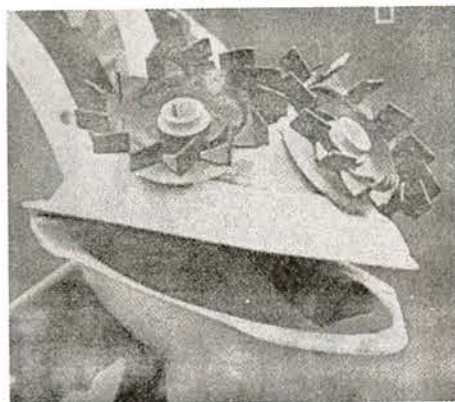

ob njeni postelji, dokler ne zaspí. Nato je seveda zmanjka, oziroma zaspí, ob njej pa zaspí tudi mamica. In Anki-neugnanki se potem sanja o vsem mogočem, mamici pa le o — Anki-neugnanki!

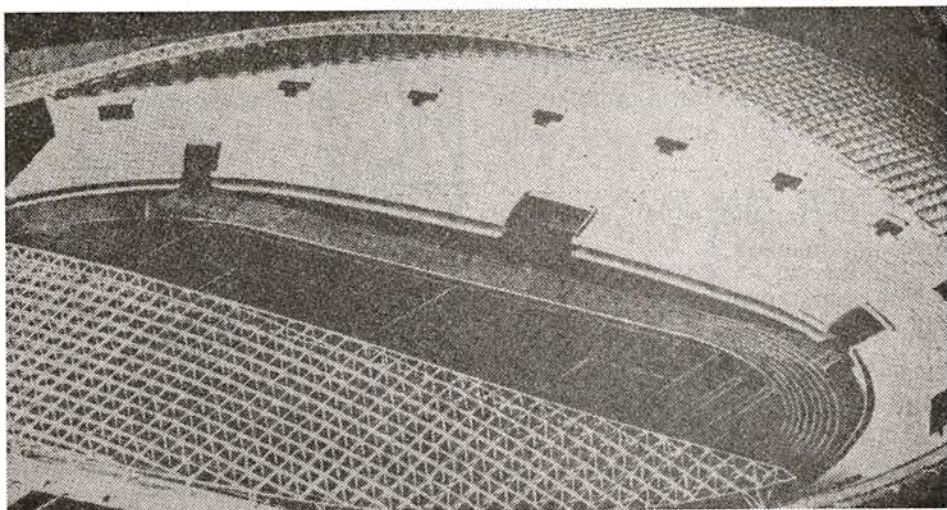
Zakaj vse mamice mislijo podnevi in ponoči samo na svoje otroke...

NENAVADNA BITJA - Bitje na sliki je res nenavadno, vendar ne mislite, da se je priklatlilo s kakšnega oddaljenega planeta. Enostavno, nastalo je iz različnih delov starih avtomobilov, ki ležijo vsepovsod na avtomobilskih pokopališčih. Iznajdljivi Jim Gary iz Združenih držav se je nekoč podal na odpad, zbral razne dele in jih s primerno

obdelavo spremenil v dinosavre, želve, kuščarje, velike žabe in podobno. Nenavadna bitja, ki jih je ustvaril Jim Gary, so sedaj razstavljeni na raznih otroških igriščih v New Jerseyu v Združenih državah Amerike.

VELIKAN V SPLITU - Letošnja velika mednarodna športna prireditev, Mediteranske igre, bo v Splitu. Organizatorji so seveda pohiteli in v ta namen zgradili velik mestni stadion, ki ga bodo predvidoma dokončali konec maja. Nad stadionom bodo dogradili

dve veliki polkrožni prozorni kupoli. Vsaka meri v dolžino 270 metrov, v sredini pa je široka 42 metrov. Vsaka kupola bo pokrivala kar 18 tisoč kvadratnih metrov, tako da bo del gledalcev pod streho.

Miroslav Košuta ABECERIME - Riše: Klavdij Palčič

FEBRUAR

Na ta dan se okrog Pusta zbere ves prismuknjen svet, z njim razgraja na vsa usta, da ne prideš do besed.

Lojze Krakar

N

nam poje nina nana,
pa nikakor noče spat,
ker je noč s temo nastlana,
on pa hoče svetlih nad.

Miroslav Košuta ABECERIME - Riše: Klavdij Palčič

Južni veter

Prirohni in prisopiha,
vendar nima pljuč, da diha;
brez jezika kakor med
sneg poliže nam in led.

Josip Stritar

2. PROSVETNI DOMOVI - Marijin dom v Trstu v ulici Risorta deluje nepretrgoma že od 1912. leta. Štirinadstropna stavba obsega v pritličju večjo dvorano z odrom, pod dvorano so slačilnica in razni prostori za skavtsko organizacijo. V drugem nadstropju so kapela, knjižnica, čitalnica in pisarniški prostori. V ostalih treh nadstropjih so sobe za upokojenke. Dom uporablja tudi mešani cerkveni pevski zbor sv. Antona.

4. PROSVETNI DOMOVI - Od leta 1967 dalje ima Dolina v bližini župnišča nov Mladinski dom. V spodnjem delu doma sta kinodvorana in majhen bar, v zgornjem pa knjižnica z 2600 knjigami, predavalnica — učilnica, soba za pevske vaje in pisarniška soba. V domu deluje Pomorski klub, literarni krožek in mladinski pevski zbor.

6. PROSVETNI DOMOVI - V Boljuncu so otvorili Mladinski dom 12. aprila 1971. Pritličje obsega dvorano s premakljivim odrom in nekaj sobic. Nad dvorano pa so javna knjižnica, večja soba za pevske vaje in glasbeno šolo, soba za skavte, delovna soba in kuhinja. V domu delujeta dva pevska zbor: cerkveni in otroško — mladinski. V dvorani prirejajo redne kulturne večere in razne igre.

8. PROSVETNI DOMOVI - 11. junija 1971 so v Ricmanjih otvorili nov dom in ga poimenovali po znanem slovenskem misijonarju Baragov dom. Zgradba obsega dvorano z odrom, v prvem nadstropju čitalnico, knjižnico in stanovanje za šolske sestre, v drugem nadstropju pa dvorano za glasbeno šolo. Prostore uporabljajo tudi cerkveni ženski zbor in otroški zbor. V dvorani so občasno kinopredstave in prireditve.

1. PROSVETNI DOMOVI - V velikem poslopju nekdanje Ciril-Methodove šole v Trstu v ulici Montecchi, kjer je danes tiskarna Primorskega dnevnika, ima v zadnjem nadstropju svoje prostore prosvetno društvo »Ivan Cankar«. Poleg knjižnice ima lepo dvorano z odrom, ki je na razpolago tudi Slovenskemu amaterskemu gledališču.

3. PROSVETNI DOMOVI - Svetoivansko prosvetno društvo »Slavko Škamperle« je prva povojna leta delovalo v starem Narodnem domu. Potem se je preselilo v leseno zgradbo na Stadionu »Prvi maj«. Pozneje so na istem mestu sezidali večje poslopje in oktobra 1955 je bila slovesna otvoritev novega doma. Društveni prostori obsegajo manjšo dvorano s knjižnico in sejno sobo.

5. PROSVETNI DOMOVI - Prosvetni dom pri Korošcih v Miljskih hribih so vaščani zgradili s prostovoljnim delom leta 1953. S pritlične stavbe se odpira razgled na Trst, njegov zaliv in Kras. V domu so večja dvorana z odrom in društvena gostilna. V dvorani ima redne vaje vaška godba na pihala in občasno prirejajo družabne večere in šolske prireditve.

7. PROSVETNI DOMOVI - Prosvetno delovanje v Repnu se odvija že dobrih dvajset let v dveh sobah v zgornjem nadstropju občinske kopalnice. Tu deluje prosvetno društvo »Kraški dom«, ki upravlja tudi knjižnico. V domu prirejajo razne kulturne dejavnosti. V bližnji prihodnosti nameravajo preurediti celotno zgradbo v prosvetne namene.

2. PRAZGODOVINSKE NAJDBE NA GO-RIŠKEM - Kosi lončenih posod iz gradišča na Gradini pri Doberdobu. (Gorica, Grajski muzej).

4. PRAZGODOVINSKE NAJDBE NA GO-RIŠKEM - Obnovljen paleovenedski vrč z griča pri Medeji. Gorica, Grajski muzej).

6. PRAZGODOVINSKE NAJDBE NA GO-RIŠKEM - Vrč iz leta 850 p. Kr., ki so ga našli pri San Lorenzu Isontino. (Gorica, Grajski muzej).

8. PRAZGODOVINSKE NAJDBE NA GO-RIŠKEM - Ogrlica in drugi nakit iz najdbišča pri Avčah (Tolmin). Predmeti spadajo že v železno dobo. (Gorica, Grajski muzej).

1. PRAZGODOVINSKE NAJDBE NA GO-RIŠKEM - Zbirka majnih kremenastih rezil in strgal na prehodu iz starejše v mlajšo kameno dobo (8000 let p.Kr.). Našli so jih na Gradini pri Doberdobu. (Gorica, Grajski muzej).

3. PRAZGODOVINSKE NAJDBE NA GO-RIŠKEM - Na tršem kamnu so nekoč prebivalci gradišča na Brestovcu (Vrh) brusili koščena strgala. (Gorica, Grajski muzej).

5. PRAZGODOVINSKE NAJDBE NA GO-RIŠKEM - Srpi iz bronaste dobe, ki so jih našli v zemeljskem usadu pri Grgaju. (Gorica, Grajski muzej).

7. PRAZGODOVINSKE NAJDBE NA GO-RIŠKEM - Dve zelo lepo oblikovani kamniti sekiri iz bronaste dobe. Našli so ju pri Moši (Gorica, Grajski muzej).

Miroslav Košuta ABECERIME - Riše: Klavdij Palčič

Slovenska ljudska

Mrakovček, Premrakovček
pisan ima slamniček,
na slamničku pavje pero,
to je Mrakovčkovo blago.

kotiček
za
najmlajše

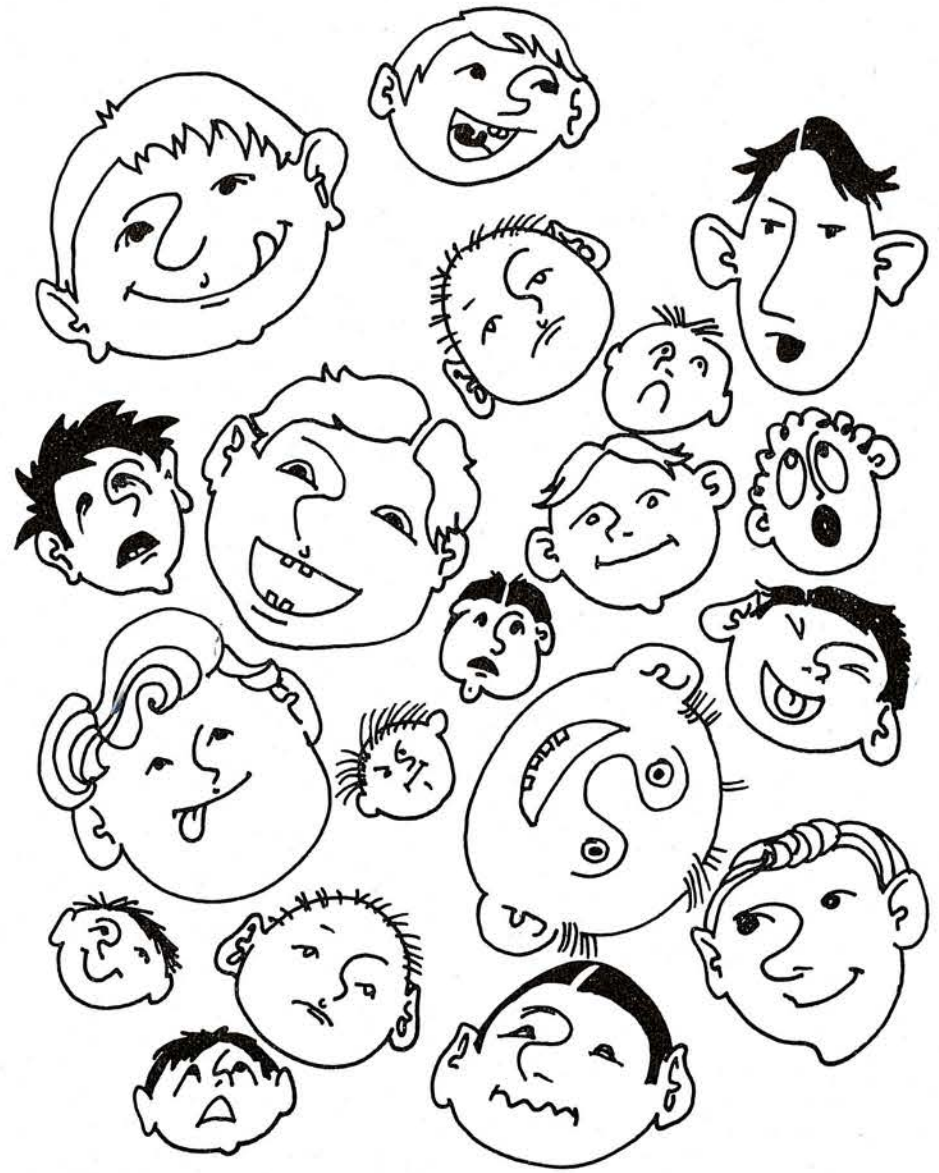
Vera Poljšak
Ilustr.: Magda Travčar

MAMA V KUHINJI NIZKO
V NJEJ SO
MAMINO
ZELO RAD ODPIRA
MAMINO
NAJRAJE
VESELO
ZAMAŠIJO

DVOJČKA

V GNEČI STA SE DVOJČKA IZGUBILA. ALI BI JU POISKALI?

MOJCA, MEDVEDEK IN NJUNA ZGODBA

Spet so čakali noči v gozdu. Potem so šli v vrsti. Sredi noči pa se je vrsta nenadoma ustavila:

Stoj!
In potem:
Stroga tišina!

Pod nebo je švignila raketa. Še ena in še več drugih. Visoko gori so se razpočile in so z raznobarvno svetlobo osvetlile svoje dimne sledi. Kako lepo! je vzkliknila Mojca.

Zasuli so jih strelji iz mitraljezov.

Nazaj, k reki! je ukazal partizanski komandant.

Vrsta se je raztrgala, vsakdo je bežal skozi noč.

Medo! je vzkliknila Mojca. Izgubila sem medvedka!

Toda niso ga utegnili iskati. Kar naprej so bežali prek grmovja in skal.

Naposled so se znašli ob reki.

Tukaj ne moremo čez, je povedal nekdo. Voda je previsoka in preveč dere!

Prebredemo jo više!

Nemogoče! Tam je sovražnik!

Preidemo jo niže!

Tudi tam je sovražnik!

Povsod je sovražnik! Obkoljeni smo!

Kaj nam je storiti? so se vpraševali partizani.

Čakati moramo jutra in to kar nam prinese, so si odgovarjali.

Dolga je bila noč pred meglenim jutrom. Zjutraj pa ...

Glejte, tam!

Kaj, kje?
Nekaj, na reki!
Partizani so pripravili orožje.
Pazite!

Tedaj se je prikazal iz megle splav, majhen in štirioglat. Ob krmilu pa je stal Medo, prav kot iz ovčje kože in z oblanci natlačen, samo velik in močan. Spretno je krmaril in pristal s splavom ob bregu.

Hitro na splav, rešite se!

Majhen je, Medo, tvoj splavček. Premajhen za vse!

Dajte najprej malo Mojco!

Najprej mama! se je branila Mojca.

No, obe!

Za enega je še prostora!

Oče naj gre, so rekli partizani. Pridi, očka! ga je poklicala Mojca. Pojdi, le pojdi, su mu prigovarjali od vseh strani. No, brž!

To da oče je odkimal:

Ne, jaz bom ostal!

Tedaj je Mojca zagledala, da je tudi njen oče v zeleni uniformi in s puško v rokah.

Nikoli več ga ne bomo videli, je rekla žalostno mama.

Vojaki so odrinili splav na sredo reke. Tu ga je zagrabil tok, da je kar zdrsel med bregovi. Možje s puškami in oče med njimi so izginili v negli. Slišati je bilo, kako se je zgoraj ob reki razvnel boj.

Tok pa je nosil splav vedno hitreje. Megle so se vzdignile. Z jasnega neba je posijalo sonce. Oglasile so

se ptice. Zeleni bregovi so bili vsi v cvetju. Srnjak je prišel pit iz reke. Z razumnimi očmi je gledal splav, ki je plul mimo.

In že jih je nesel tok dalje. Širila se je reka in širilo obzorje. Saj to ni več reka, to je morje! Splava ne žene več tok. Medo je razpel belo jadro in ulovil vanj veter. Jadrajo, jadrajo proti daljnim bregovom. Samotno je jadro sredi same sinjine neba in morja.

Zdaj se izpod neba spuste galebi. Varno kažejo pot do bregov.

Glej, tam je pristan!

Še malo in splav je zaplul v luko. Na pomolu je stal svetilnik in poleg svetilnika sta stala —

Dedek! Babica!

Mamica! Mojca!

Zakaj sta pa v črnem? je vprašala Mojca.

Očeta ni, je rekla mama.

Ni ga, je pokimala babica.

In ga ne bo, je rekel še dedek. Zato sta bila dedek in babica v črnini.

Kje pa je Medo?

Saj res! Kje pa je? Še pravkar je bil tukaj!

Naposled so ga zagledali, kako se manjša in manjša. Že je postal spet le tolik kot navadna otroška igrača.

Tedaj ga je Mojca dvignila v naročje in odnesla s seboj.

In tak je konec zgodbe o Mojci in njenem medvedku. Četudi tisto o Medotu ni bilo vse čisto res, pa se je tisto o Mojci zares zgodilo ...

(Konec)

Ivan Cankar

PRVI SPOMINI

Spomnim se na stari dom, na zgodnjo mladost, na to prelepo, vso s svetlimi sanjami prepreženo; in takoj se zmislím na peč. Bila mi je visoka in obširna planjava, bila mi je zavetišče v samotnih otroških sanjah. Tam sem sedel ter žvečil palec desnice kar ves dan. Lasje so mi bili predolgi, zato mi jih je bila mati povezala v čop, ki me je ščegetal po tilniku. Palec mi je nazadnje obvezala z veliko, debelo cunjó. Žvečiti nisem mogel več in sem jokal. Izpod solz pa sem videl prostrano izbo, videl sem mater in očeta, brate in sestre, videl okna, neznansko široka, in daleč za okni, onkraj ceste milo vabeče mesarjeve klade.

Mesar je imel pred hišo visoko skladovnico na pol obtesanih hlodov. To so bile slavne mesarjeve klade, naša radost in hrepenenje. Plezali smo po njih, se lovili, prevračali in padali; sonce samo se je smejalo našemu veselju.

Vojan Tihomir Arhar

Ilustr.: Marjanca Jemec-Božič

Zaspanček

Tiho, tiho,
prav po tiho,
temnopolt
kot kak ciganček,
v sobe se zvečer
priplazi
dolgouhi
škrat Zaspanček.
Nasmejan
na veke seda,
da otrok
noben ne gleda
in še miška
ga ne čuje,

ko vse
s sanjami
zasuje.
Potlej
skuštran,
vitek, bos,
skoči mesecu
na nos,
hihita se:
hihih,
v zarji
rožnati
zaspi!

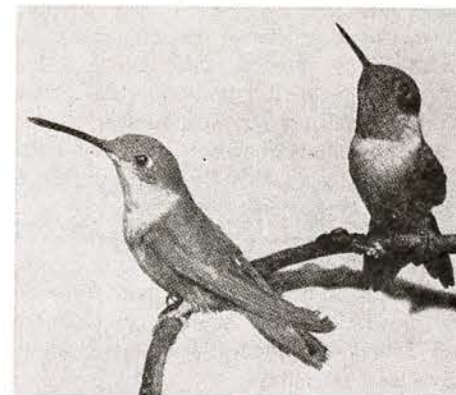

Ptiči morajo veliko jesti

Človek se mora čuditi, kaj vse zmorejo živali. Pogosto omenjamo rekorde v živalskem svetu in znano je, da dosega gepard hitrost nad 100 kilometrov na uro na krajših progah, da prenašajo mravlje tovor, ki je celo 52-krat težji od njih, in da ptiči letajo tudi do višine 7000 metrov in podobno. Teh podatkov ni težko dobiti, veliko težje pa je ugotoviti, zakaj in kako živali to zmorejo.

Neka vrsta kolibrijev, to so majhni ptiči, ki jih kaže slika, lahko pri selitvi letijo osem ur nepretrgoma in v tem času preletijo velike razdalje. Pred takim letom se mora ptiček založiti z veliko količino maščobe in je pred poletom za polovico težji kot sicer. Izračunali so, da bi se moral človek zrediti za 40 kilogramov, če bi hotel opraviti tak podvig.

Vse dosedanje meritve so strokovnjaki opravili med mirovanjem ptičkov. Kaj se dogaja med poletom, pa je zelo malo znano. Vemo, da imajo ptiči že v običajnih pogojih in med mirovanjem višjo telesno temperaturo. Pri albatrosu so namreč izmerili kar 40 stopinj. Znano je tudi, da se manjša telesa prej ohlajajo, zato morajo ptiči porabiti veliko več energije za ohranitev svoje telesne temperature kot sesalci. Zato tudi ptiči mnogo več jedo in hitreje prebavljajo kot sesalci. To je opazno že pri mladičih v gnezdu. Primerjajmo recimo miško in kanarčka, ki sta približno oba enako velika. Če dāmo obema po 150 gramov hrane, bo miška potrebovala sedem ur za prebavo te hrane, kanarček pa samo dve uri in pol. Kakor veste, se hrana spremeni v energijo,

S poskusi v vetrovniku so ugotovili, da je letanje napornejše od teka. Za letenje porabijo ptiči dvakrat več energije kot enako veliki sesalci za tek. Poleg tega se ptiči pri višji temperaturi zraka prej utrudijo. Pri navadni sobni temperaturi ni bilo nobenega vpliva na ptičevo sposobnost letenja. Ko pa so strokovnjaki povišali temperaturo na 37 stopinj, je moral ptič že po dvajsetih minutah letenja pristati in se spočiti, ker navadno hlajenje z znojem ni več zaleglo.

Raziskovalci so prišli še do druge zanimive ugotovitve: ptiči pri spustu trošijo zelo malo energije. Pravzaprav jo pri spustu prihranijo toliko, kot so jo potrebovali za vzlet.

To so šele začetni poskusi o življenju ptičev. Opraviti pa bo treba še mnogo podobnih poskusov, preden bodo znanstveniki znali natančno razložiti razne zanimive pojave v živalskem svetu.

Ivan Furlanič - Mario Šušteršič

BODITE pravi športniki

Kaj pravzaprav misliva s temi besedami: bodite pravi športniki. Ne gre samo za vestno treniranje, za učenje, za primerno prehranjevanje in čistočo, torej za dosledno športno življenje. Biti pravi športnik pomeni tudi priznati premoč nasprotnika.

Pri športnih tekmovanjih sta pred nami vedno dva cilja: doseči čimboljši rezultat in doseči ga s pošteno, tjo je športno igro. Vsak šport ima svoja pravila, ki jamčijo za korektnost tekmovanja. Športnik, ki si prizadeva, da bi zmagal in pri tem namerno krši pravila, ni pravi športnik in ga mora zato sodnik, ki odgovarja za spoštovanje pravil igre, opomniti.

Trenerji, ki vadijo mlade športnike v teku, skakanju in podobno, ne vadijo samo tehnike posameznih športov, ampak obenem vzgajajo svoje varovance, da bi se častno borili, spoštovali nasprotnika, zmagovali in častno prenašali poraze. Ali ni lepo, da se nasprotniku pokloniš, če je bil boljši od tebe, če se je za tekmovanje temeljeteje pripravil in zato dosegel tudi zmago v športni areni. Da boš v bodoče zmagal, se moraš zato bolje pripraviti in tako pokazati, da si nasprotniku enakovreden, oziroma boljši. Ne išči zmage izven športnega igrišča ali z ukano. Pravi športnik ne zna samo zmagati, ampak tudi častno izgubiti.

Dušan Jelinčič

POMEMBNOST SLOVENSКИH ZIMSKIH IGER

Kje je tisti daljni 12. februar 1967, ko se je skupina navdušencev odločila, da prvič v zgodovini slovenskega zamejskega športa pripravi slovenske zimske športne igre, torej športne igre na snegu. Namen organizatorjev je bil, da bi čim večje število mladih, pa tudi najmlajših, tekmovalo v zimskih športih, od smučanja in smučarkega teka do sankanja in postavljanja snežaka.

Že mnogo let prej so bile poleti, v organizaciji športnega združenja »Bor«, letne slovenske športne igre, na katerih je mla-

dina tekmovala v raznih športnih panogah. Naši vestni športni delavci, z neutrudljivim profesorjem Pavletičem na čelu, so zato prišli na zamisel, da bi organizirali tudi športne igre na snegu. Rečeno — storjeno! Priprave teh iger je sprejel novoustanovljeni smučarski odsek pri Slovenskem planinskem društvu v Trstu, ki ga je vodila Selma Micheluzijeva, izbira kraja pa je padla na Črni Vrh nad Idrijo. Na tistih prvih zimskih športnih igrah je tekmovalo okoli 100 tekmovalcev, ki so svoje moči pomerili v slalomu, smuku, štafeti, sankanju in bobu.

Ko prvič organiziraš neko tekmovanje, nastanejo vedno težave in zapletljaji, šele potem gre bolj gladko. Leta 1968 in 1969 so bile igre spet v Črnem Vrhu, naslednja štiri leta pa v Sv. Antonu pri Trbižu. Tekmovalcev je bilo vsako leto več, zato so morali organizatorji skrajšati število smučarskih panog le na veleslalom.

Leta 1974 so bila tekmovanja na Piancavallu, naslednje leto na Krvavcu, leta 1976 pa na Nevejskem sedlu. Smučarska karava-

na se je nato podala na strmo progo nad Rabljem, lani pa so smučarji tekmovali v veleslalomu v Ravasclettu nad Tolmečem, kjer je Slovensko planinsko društvo v Trstu organiziralo že dve leti zaporedoma uspele smučarske tečaje. Lani je tekmovalo rekordno število, že preko 300 smučarjev, letos pa so zimske športne igre že v dveh disciplinah, in sicer v smučarskem teku v Ovčji vesi in v veleslalomu v Ravasclettu.

Srečen spust!

Stana Vinšek

Ilustr.: Leon Koporc

MALI KAPITALIST

V šolskem odmoru fantički vsi mali so se menili, kaj bodo postali?

Mihec balja se: »Kot večšč ekonom kmalu imetje zaslužil si bom.«

Tonč se postavlja: »Obrtnik bom rad: v hišici lastni bom kmalu bogat.«

Vid se repenči: »Kaj bom, še ne vem. Hočem pa avto, ker peš že ne grem!«

Sluša Martinek, se tiho smehlja: »Briga me hiša, ne maram zlatá.

Mamica vedno tako govori: "Mnogo imetja dá mnogo skrbi."

Nihče ne ve še, kaj vse se zgodi: hiše se zruši, denar razkropí.

Raje učim se, kar v glavo mi gre, z delom domačim izurim roké.

Naj bom odrasel kmet... pek... general... kar imam v glavi, je moj kapital!«

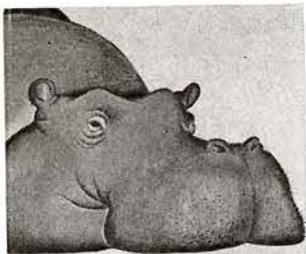

Marij Čuk

Iz živalskega sveta

Vsi imamo radi živali, saj se z njimi srečujemo skoraj vsak dan. Zabavajo nas, igrajo se z nami, nekatere pa nam vlivajo tak strah v kosti, da se nam kar ježijo lasje. Kakorkoli že, srečanje z živaljo je za vsakogar tako doživetje, ki ga ni moč kar tako pozabiti. Še posebno takrat ne, ko prvič vidimo resnično, dotle nam neznano žival.

Prav zato je za vsakega otroka nepozaben dogodek obisk v živalskem vrtu. Na žalost, pri nas živalskih vrtov ni, zato se moramo zadovoljiti s tistim, kar nam pripovedujejo knjige. Če pa so knjige dobro napisane, pa je tudi tako, kot da bi bili resnično v živalskem vrtu.

Srečanje s povodnim konjem

»SREČANJE S POVODNIM KONJEM« je knjiga, ki pripoveduje ravno o tem, kako so se očka, mamica in sinko potepali po živalskem vrtu. Česa vsega niso videli: šimpanze, opice, krokodile, žirafe, slone, vseh vrst ptičev, pa še marsikaj. Največji vtis pa je na sinka napravil povodni konj, tudi zato, ker se je fantič z njim vpletel v neprijetno dogodivščino.

Knjigo, ki sem vam pravkar predstavil, je napisal znani slovenski pisatelj **Anton Ingolič** s pomočjo **Jelke Reichman**, ki je oskrbelala lepe barvne ilustracije. Pa tudi cena ni pretirana, kar je najvažnejše, tako da vas do brez dvoma zamikalo v Tržaško knjigarstvo.

Pa ostanimo v živalskem svetu. Prav včeraj sem prebral zelo kratkočasno, lepo in zabavno zgodbo o mačkih, ki so predli, da bi tako spali na mehkim. Vendar so jim v gozdu, kjer so si mački postavili hišico, živali odnašale prejo, saj so tudi one hotele spat na mehkem. Najprej so se mački zaradi tega zelo jezili, nato pa so se vdali v usodo in proizvajali prejo za vse prebivalce gozda, saj so pri tem tudi sami prišli na svoj račun.

No, pa naj bo dovolj, saj vam več ne smem povedati. Čisto na uho naj povem samo to, da je bogato ilustrirano knjigo »MAČJA PREDILNICA« napisala pesnica in pisateljica **Svetlana Makarovič**, ki jo najbrž poznate tudi iz drugih njenih pripovedi.

BILO JE NEKOČ

Pripovedovala mi je moja babica. Rojena je bila v revni družini. Bilo je pet otrok. Ker je bila vojna, je bila lakota in revščina. Ko je bila stara šele osem let, je morala od doma, ker je šla služiti. Denar, ki ga je zaslužila, je prišla iskrat njena mama, tako da ona denarja ni nikoli videla. Takrat so vsi otroci služili. Bogati so grdo ravnali z njimi. Moja babica pravi, da je morala zgodaj zjutraj od doma, vračala pa se je domov pozno zvečer. V šolo je hodila s tablico in kreda. Pravi, da se niso tako učili, kot se učimo mi danes. Bili so raztrgani in boski. Takrat je bilo tudi vreme drugačno, saj so bile hude zime in dosti snega. Hodili so zelo malo oblečeni, a misli, da so takrat bili ljudje bolj zdravi kot danes. Moja babica pravi, da čeprav je bilo slabo in trdo življenje, je bilo veliko lepše kot danes.

Tanja Gorkič
3. r. OŠ »France Bevk«
OPČINE

PRIPOVEDOVALI SO MI

Opisal bom, kako so živeli v starih časih. Babica mi je pripovedovala, kako so morali zgodaj vstajati in tudi veliko delati. Babica je morala celo služiti in ni mogla hoditi v šolo, čeprav si je želela. Včasih je raznašala telegrame in celo telegrafirala pri družini, ki je imela v oskrbi pošto. Morala je tudi opravljati razna druga dela pri hiši. Nasprotni hiše pa je bila šola. Ko je gledala druge otroke, ki so hodili v šolo, ji je bilo zelo žal, da ni mogla tja tudi ona. Na polja so hodili peš, četudi je bilo daleč. Za pranje niso imeli pralnih praškov ne mila, kuhali so pepel v vodi. Ko se je pepel usedel, so s to tekočino prali perilo. V Ročinju blizu cerkve je bil studenec, kamor so hodile matere z otroki prat perilo. Prale so na kamnitih ploščah.

Tudi otroci so jim pomagali. Perilo so zlagali v škafe in ga nosili domov. Če je studenec pozimi zamrznil, so morale prej prebiti led, da so lahko prale. Ženske so nosile dolge obleke, tudi otroci, sešile pa so jih mame same. Prvo leto so v šoli pisali le črtice. Tisti, ki so bili poredni, so morali stati za tablo. Nekoč je morala babica po pouku ostati v šoli. Bilo ji je zelo

žal, ker bi morala mami pomagati prati. Njena mama je vedela, zakaj je ni domov. Učitelj, ki je učil v petem razredu, je učenec bil s pestjo po glavi, če so bili poredni. Za sv. Miklavž so dobili orehe, suha jabolka, lešnike, včasih tudi kako igračko, če so jo poslali sorodniki iz Gorice. Na okna so nastavljali krožnike. Ta navada se je ohranila do danes. O božiču je bila navada, da so šli na božični predvečer blagosloviti polja.

Zvečer, ko se je oče vrnil s polja, so sedli k ognjišču in on jih je vprašal, kaj so delali v šoli. Tudi kakšne ocene so dobili, so morali povedati. Potem so morali brati iz šolskega berila. Preden so šli spat, so morali pozdraviti »hvaljen Jezus«. Ko sem poslušal, kar je babica pripovedovala, sem pomislil, kako lepo se nam godi zdaj in kako težki časi so bili takrat.

Mitja Ozbič
3. r. OŠ »France Bevk«
OPČINE

PRIPOVEDOVALA MI JE BABICA

Babica mi je pripovedovala, kako je bilo, ko je bila mlada. Babica je bila iz kmečke družine. Spomladi, ko je bil čas setve, so morali vsi družinski člani delati na polju. Poleti so kosili travo s koso, ženske pa so grabile. Takrat ni bilo traktorjev in kosilnic. Otroci so morali dvakrat na dan gnati živino na pašo.

Vstajati so morali zgodaj zjutraj. V jeseni so po poljih pobirali korenje in repo in vse dobro oprali. To delo so opravljali na dvorišču, in sicer v mrzli vodi, ki je bila večkrat skoraj ledena. Včasih so imeli roke kar trde od mraza. Repo in korenje so spravili v vreče in naslednje jutro navsezgodaj nesli v mesto naprodaj. Do mesta pa je bilo več kot deset kilometrov poti in zato so morali od doma že ob treh zjutraj.

Martina Vidali
3. r. OŠ »France Bevk«
OPČINE

KAKO JE BILO NEKOČ

Stric mi je pripovedoval, kako so živeli ljudje v njegovih mladostnih letih. Otroci, ki so bili stari šest ali sedem let, so morali vstati že ob štirih in gnati krave na pašo. Ko so se vrnili s pašnikov, so šli v šolo; pouk je bil do poldne. Po kosilu so se spet vrnili v šolo. Po končanem pouku pa so morali spet na pašo, kar brez malice. Takrat so jedli le za kosilo in večerjo. Za kosilo so jedli krožnik repe ali ječmena, večerjali pa so krompir.

Ko se je bližala zima in je novembra zapadel prvi sneg, so imeli otroci prve težave, ker niso imeli čevljev, ne dolgih hlač.

Kljub temu, da je bilo neugodno vreme, so se otroci kepali in sankali in bili veseli. V decembru so se začele jutranje maše ob šestih zjutraj, tako zvane fanclje. V mrazu in z burjo so morali otroci k maši in tisti, ki je šel največkrat k maši, je dobil največ »fancljev« (fancl je zmes jajc in moke, cvrta na olju). Tako je prišel božič in otroci so se greli ob ognjišču. Morali pa so tudi v gozd po drva, da so se lahko greli. Vse to so otroci delali v upanju, da se jih bo usmilil dedek Mraz in Miklavž. Upali so, da bo zima kmalu minila in da pride spet pomlad, ker so bile zime zelo hude in mrzle. Ponavadi se sneg ni stopil do prvih dni marca, nato pa je nastopila pomlad in otroci so se vrnili v šolo in v zgodnjih urah na pašo.

Antonella Pavta
3. r. OŠ »France Bevk«
OPČINE

BOŽIČNE NAVADE

Božič, največji krščanski praznik, praznujemo po vsem svetu. V vsakem kraju pa imajo svoje navade. Pri nas ga že od davnih časov praznujemo tako, da okrasimo jelko z balončki in barvnimi trakovi, pod jelko pa naredimo jaslice. Pripravimo tudi cvetnajke. Na božično vigilijo se je ribe. Na jugu, kjer ni jelk, napravijo zelo lepe jaslice, v severnih krajih pa okrasijo le jelke. Ta navada se je začela v Nemčiji leta 1600, nato pa se je razširila v Francijo, Anglijo, Italijo in drugod po svetu.

Tudi pri nas doma smo praznovali božič. Na vigilijo so nas obiskali sorodniki in skupaj smo pričakovali polnoč. Po večerji smo zapeli nekaj božičnih pesmi, nato smo igrali tombolo. Okrog polnoči so se sorodniki poslovili, jaz pa sem šel k polnočnici.

Božič je po vsem svetu znak bratstva, ljubezni in miru. Zato se vsaj tiste dni vsi potrudimo, da bi bili boljši in bi se raje imeli.

Andrej Cossutta
5. r. OŠ »Albert Sirk«
KRIŽ

MOJ KONJIČEK - ZBIranJE ZNAMK

Ko sem začel zbirati znamke, sem imel šele pet let. Že takrat so mi ugajale, a o njih nisem vedel mnogo. Moj bratranec mi je mnogo pripovedoval o znamkah. Vsak dan, ko sem prišel iz šole, me je povabil k sebi in pogovarjala sva se o marsičem, največkrat pa prav o znamkah.

Teta mi je za rojstni dan kupila šest zbirk znamk. Od takrat sem jih začel redno zbirati. Zbiratelj znamk mora imeti tudi poseben pribor. Jaz imam povečevalno steklo, album in pincete. Znamke se običajno razvrščajo po skupinah. Jaz imam 750 znamk, to zbirko pa redno dopolnujem.

Ko sem bil na počitnicah v Avstriji, sem kupil zbirko avstrijskih znamk. Ko sem jih kupil, sem bil zelo vesel. Ko sem se o tem pogovarjal z očetom, mi je rekel, da če bom vedno tako pridno zbiral znamke, jih bom imel veliko, ko bom velik. Lahko jih bom tudi prodal. Tisti dan sem po kosilu odšel v svojo sobo in nove znamke zložil v album. Opazil sem tudi, da se znamke med seboj zelo razlikujejo. Znamke iz Afrike so na primer popolnoma drugačne od drugih. Važno je tudi, da je znamka v dobrem stanju. Umazane ali raztrgane nimajo nobene vrednosti. Vsaka znamka pa ima svoj pomen. Upam, da bom imel še vse te znamke, ko bom velik, in da bom nadaljeval s svojim konjičkom.

Marko Tence
5. r. OŠ »Albert Sirk«
KRIŽ

TABORNIŠKI IZLET

Vsak petek grem na Prosek k tabornikom. Zelo sem bila vesela, ko so nam povedali, da si bomo šli ogledat muzej v Bistri, blizu Vrhnike. V nedeljo zjutraj sem šla v Sežano, od koder smo se ob deveti uri odpeljali proti Vrhniki. Med potjo smo občudovali zasneženo pokrajino. Ko smo prišli pred muzej, smo morali počakati spremljevalca. Medtem smo se igrali, se kepali in metali kepe v koše ter tekmovali. Ko je prišel vodič iz muzeja, nas je spremil v prvi oddelek. Tam smo videli žage, hlode, drevesne škodljivce in razne lesene izdelke. Povedal nam je tudi mnogo zanimivosti. Ogledali smo si tudi lovsko sobo, razna kolesa in motorje, stroje ter stare avtomobile. Nekateri še vedno delujejo. Najlepši pa je bil oddelek z živalmi. Videli smo razne ptice, jelene in drugo divjad. V zadnji sobi smo videli nagačenega medveda, ki je do leta 1977 veljal za največjega na svetu. V isti sobi smo videli še dva druga medveda in medvedjega mladiča. Na stenah pa so bile pritrjene glave merjasca, košute in losa. Pri izhodu smo se prijaznemu vodiču lepo zahvali za vse, kar nam je povedal in razkazal. Predlagal nam je, da si gremo ogledat še druge zanimivosti o gozdarstvu.

Kosili smo v Vrhniki kar na prostem. Nekateri po šli tudi v slaščičarno, jaz sem raje ostala kar pri avtobusu in se pogovarjala z dekletji. Ko smo se vrnili v Sežano, me je že čakal oče. Doma sem pripovedovala, kako lepo je bilo na izletu in kaj vse sem videla.

Alja Sterni
5. r. OŠ »Albert Sirk«
KRIŽ

NEDELJSKO POPOLDNE

Na praznik sv. treh kraljev je šel moj brat skupaj s sošolci na zimovanje v Verono. Tisto nedeljo sem se počutila zelo osamljeno, saj nisem vedela, s kom se naj igram. Čeprav se z bratom včasih kregava, mi je bilo tisto popoldne dolgčas. Gledala sem televizijo, brala sem tudi knjigo, a vseeno sem občutila neko praznino. Bila sem zelo žalostna, tudi hiša je bila prazna in tiha, ker ni bilo doma brata.

Zvečer pa nas je povabila teta na večerjo. Med sorodniki je bila tudi družina z majhnim otrokom, starim dve leti in pol, in lahko sem se z njim igrala. Stric pa nam je narezal prhut in vsi smo ga jedli, saj je bil zelo dober. Potem smo poslušali glasbo in plesali. Neka gospa je prinesla pice. Jedli smo jih, odrasli so pili tudi vino, otroci pa vodo. Bila sem zelo zadovoljna in srečna, ker sem bila v družbi in tako pregnala dolgčas.

Rafaella Cossutta
5. r. OŠ »Albert Sirk«
KRIŽ

Seveda je prijetno, če imaš nekoga, da se lahko z njim igraš in pogovarjaš. Bila si žalostna... (ker si bila sama, ali pa, ker je šel na zimovanje samo brat?)

KAKO SE ZABAVAM - je naslov prispevka, ki so jih poslali učenci iz osnovne šole »Oton Župančič«. O tem, kako se igrajo in kaj, pa o rečeh, ki jih v prostem času najraje počenjajo, pišejo takole:

Moja najljubša zabava je, ko se igram s svojim medvedkom. Ime mu je Popi. Skoraj vsak dan, ko napišem nalogo, se igram z njim. Vzamem ga v naročje in ga božam. Včasih s Popijem tudi čistiva tla. Brez svojega medvedka zelo težko zaspim.

Dejan Bevilacqua, 3. r.

Po končani nalogi se grem igrat na dvorišče. Tja pride tudi moja sestra in drugi otroci. Jaz in moj prijatelj Gian Luca se voziva s kolesom. Iščeva tudi polže. Polžem narediva hišico, da ne zbežijo. V hišico jim dava malo solate, da niso lačni. Z otroki se tudi skrivamo, lovimo in žogamo. Zvečer me mamica pokliče domov. Po večerji gledam televizijo, potem se umijem in zlezem v posteljo.

Patricija Čuk, 3. r.

Moja najljubša zabava je nogomet. Vsako soboto grem trenirat v Trebče. Tam se zabavam, ko brcam žogo in divjam. Naš trener večkrat organizira kakšno tekmo. Vsi so majhni kot jaz in vsi divjamo po vsem igrišču. Naša mala ekipa se imenuje Pri-

morec. Imamo rumene majčke in bele hlačke. Domov pridem lačen in utrujen.

Stefan Carli, 3. r.

Moja najljubša zabava je kotalkanje. Kotalkanje je res lep šport. Najbolj mi je všeč, kadar se naučim nov skok. Pri Poletu, kjer vadim, imam tudi mnogo prijateljev. Po treningu se lovim in brcam žogo. Tudi kolesarim rad. Doma pa najraje delam z mizarским orodjem. Z bratom žagava in izdelujeva razne predmete. Ko dežuje, običajno rišem. Rad se pa tudi potepam.

Samo Kokorovec, 3. r.

Najbolj se zabavam, kadar igram z bratom nogomet. Oblečeva si kratke športne hlače in majice. Žoga ni najboljša, stara je in preluknjana. Midva pa brcava žogo in se mečeva na tla, da je kaj! Brat je napadalec, jaz pa vratar. Ne potrebujeva sodnika: če jaz sleparim, me brat brcne, če pa slepari on, ga jaz povlečem za ušesa. Strelji so močni, a skoraj vse branim. Igrava eno uro, tudi več in nikoli se ne dolgočasiva. Igrišče pa je zelo neustrezno. Igrava namreč kar na pločniku pred hišo ali na travniku med drevjem. Ko nehava s tekmo, greva pisat nalogo.

Mitja Rustja, 3. r.

PLEŠOČI OSLIČEK

Z babico sem bila v gledališču. Gledali sva igro Plešoči osliček. Najbolj mi je ugajal prizorček v začetku.

Osliček se je imenoval Arleho, osličkov gospodar pa Pope. Ko se je Pope umival, mu je Arleho prinesel brisačo. Pokrila sta se z njo in zaspala v kopalni kadi.

Vse osebe so bile zelo zabavne in smešne. Smejala sem se, saj mi je igrica zelo ugajala.

Liljana Bezin
2. r. OŠ »Albert Sirk«
KRIŽ

Tudi Giuliano rad hodi v gledališče. Takole je opisal zgodnico o Plešočem osličku:

Vselej, ko je gospodar Pope prepeval, je osliček Arleho plesal. Zelo rad pa je tudi jedel banane. Nekoč pa sta oslička ukradla dva potepuha. Gospodar je zelo jokal. Ker pa sta potepuha bila brez denarja, sta ga spet prodala gospodarju. Seveda je on tako ugotovil, kdo ga je ukradel. Skril se je in jima spet pobral denar, potem pa ju je še zvezal. Potepuha sta mu obljubila, da ne bosta več kradla.

Giuliano Vrabez
2. r. OŠ »Albert Sirk«
KRIŽ

Janez Bitenc

PUSTNA

1. Kje je Ti - ne, kje je Me - tka, kje je Po - str - ži - nov Rok?
2. kaj so - se - da res ne ve - ste, da ni - ko - gar ni do - ma?
3. Ti - ne lev je, Me - tka mi - ška, Po - str - ži - nov Rok go - sak,

1. Kje je Dra - ga, Mar - ko, Bi - ne, kje je Na - ce dol - go - nog?
2. Da vsa vas od tu, do ce - ste, v pustne ma - ška - re je šla?
3. Dra - ga ti - ček, Mar - ko mu - cek, dol - gi Na - ce pa vo - jak.

MOJ PSIČEK

Nekega dne je moj očka našel čisto majhnega psička. Z njim se je igral, potem pa je šel k sosedu in ji ga je dal. Ta psiček je bastardinček. Dali so mu ime Piccolo. Zelo me ima rad. Ko smo se vrnili z božičnih počitnic, je bil psiček zelo vesel. Na vso moč je tekal okrog nas. Zelo rad pa podi mačke in se pretepa z njimi. Upam, da ga mačke ne bodo opraskale. Psička imam zelo rad, zato si želim, da bi ostal pri nas.

Erik Dolhar
3. r. OŠ »Bazoviški junaki«
ROJAN

ZIMOVANJE

V torek, 26. decembra smo odpotovali v Gorje na zimovanje. Po dveh urah vožnje smo prispeli v Gorje in jaz sem se zelo začudil, ker je bilo naokoli mnogo snega. Vsi smo začeli veselo tekati po snegu. Jaz sem se hitel kepati. Popoldne smo se šli smučat. Učitelj smučanja nas je razdelil v tri skupine. Jaz sem bil v prvi skupini. Naslednji dan smo šli z vlečnico na zelo

strm hrib. Ko sem se peljal prvič, sem padel, drugič pa ne. Po kosilu smo vedno počivali, nato pa smo se spet smučali in sankali. Nekega večera smo si ogledali tudi smučarsko tekmovanje. Vsi dečki pa smo se zelo radi kepali z vaškimi otroki. Za novo leto smo okrasili dvorano. Ko smo čakali polnoč, smo bili zelo veseli. Tudi nagrajeni smo bili. Jaz sem dobil dve diplomi.

Pavel Panjek
3. r. OŠ »Bazoviški junaki«
ROJAN

MOJA VAS

Moja vas se imenuje Sv. Križ. V vasi je cerkev sv. Petra in Pavla in še cerkev sv. Roka, ki je manjša. Tudi osnovni šoli sta dve: slovenska in italijanska. Moja vas je kar velika, v njej živi okrog 3000 ljudi. Iz vasi se lepo vidi na Jadransko morje, kjer plujejo jadrnice in ladje. Na vzhodni strani pa je lep gozd, kjer se lahko sprehajamo in uživamo svež zrak.

Lilijana

NAJLEPŠI ZIMSKI DAN

Starši so me vpisali v devinski smučarski klub, da se bom naučil smučati. Kupili so mi tudi smuči, smučarske čevlje in ostalo opremo. Na smučišču je bilo zelo lepo. Dodeljen sem bil prvi skupini in kmalu sem znal že ustaviti s smučmi. Tečaj je vodil učitelj smučanja iz Kranjske gore. Z vlečnico se še nismo peljali, ampak učitelj nam je obljubil, da bomo to že prihodnjo nedeljo poskusili. Smučanje mi zelo ugaja, zato komaj čakam prihodnje nedelje.

Marjan Peric
5. r. OŠ »Virgilij Šček«
NABREŽINA

NARAVA V ZIMSKEM ČASU

Zimski čas je še posebno zanimiv, ker narava zaspi. Že pogled na gola drevesa, zasnežena polja, sivkasto nebo nam daje občutek, da je vse bolj tiho in žalostno. Tudi ljudje, ki hodijo po cesti in ulicah so bolj resni. Hitijo, saj jim je doma na toplem bolj prijetno. Le otroci, ki se igrajo na dvoriščih, se sankajo in kepajo, uživajo zimsko razpoloženje. Nič pa ni lepšega kot pogled na sneg. Tudi jaz sem se veselila snega, ki nas je letos tako nepričakovano presenetil. Vse vasi v predmestju je pokrivala snežena odeja. S prijateljico Adriano sva se sankali in kepali. Za spomin na prelepe zimске dni pa naju je moj očka tudi fotografiral. Zares je bilo lepo.

Tanja Stefani
5. r. OŠ »I. Trinko - Zamejski«
RICMANJE

Tom Hmeljak, likovni tečaj OŠ Sv. Jakob

Kolikšno je zimsko veselje in kako težko pričakujejo otroci prvi sneg, pripovedujejo tudi pesmice, ki so nam jih poslali učenci iz osnovne sole »Albert Sirk« v Križu.

Beli sneg pada na zemljo,
počasi padajo snežinke...
Hiše so vse bele
in avtomobili vozijo
z belo nežno čepico.

Korado Sedmak, 5. r.

Burja piha, mraz,
led in sneg.
Zima je prišla med nas.
Kapniki ledeni,
biseri se lesketajo.
Drevje se svetlika,
ledene vejice cingljajo.

Rafaela Cossutta, 5. r.

Sneg, sneg, prvi sneg
se poigrava v zraku.
Jaz pa se bojim,
da pride mrzli dež,
tako strašno se bojim,
da celo noč ne spim.

Klavdija Sedmak, 5. r.

Bela pokrajina se smehlja
in hribi čakajo na orače,
da zaorjejo
v beli sneg.
Tam v gorah
snežinke se igrajo,
mi pa gledamo v daljavo,
kdaj pridejo do nas.
Otroci se veselimo,
v hribe s sankami,
smučmi hitijo.
Orali bodo beli sneg.

Alja Sterni, 5. r.

Polja so bela,
pokrita s snegom.
Tam v dolini je nekaj otrok,
sankajo se in veselijo.
Zdaj pa kapljice tiho rosijo,
sneg se topi — in veselje jenja.

Andrej Košuta, 5. r.

Otroci smo veseli,
ker zima je prišla.
Danes pada beli sneg
po dolini in na breg.
Radi vsi se bomo imeli
v snegu srečni in veseli.

Mitja Ozbič
3. r. OŠ »France Bevk«
OPČINE

Vaše navdušenje in veselje, ko sem na šolah razdeljeval letošnje darilo naročnikom ob petindvajsetletnici Galeba, sta me ponovno prepričali, da ste bili z Galebovimi majicami izredno veseli in zadovoljni. Znano mi je, da jih že pridno nosite pri telovadnih urah in se z njimi razkazuje. Sicer ste morali dolgo čakati, vendar morate priznati, da se je čakanje izplačalo, saj so Galebove majice res zelo lepe. Zdaj jih imate in želim vam z njimi mnogo veselja v prihodnjih poletnih mesecih, ko jih boste nosili na obalah ob morju, ali na sprehodih v hribih.

Opozarjam vas, da si lahko tisti, ki to želijo, nabavijo Galebove majice v Tržaški knjigarni, kjer so v prodaji. Primerne so tudi za kakšno darilo prijateljem in znancem. Če bo povpraševanje veliko, bom poskrbel, da jih ne bo zmanjkalo. Majice so v prodaji tudi na Slovenski prosvetni Zvezi v ulici Malta v Gorici.

Letošnje nagradno žrebanje se bo še nekoliko zavleklo. Obljubil sem vam, da bo žrebanje bogatih nagrad v kratkem, vendar boste morali še malo potrpeti. Primerne prireditve, s katero bi združil nagradno žrebanje, v Kulturnem domu sedaj ni. Gostovanje Mladinskega gledališča iz Ljubljane bo šele po velikonočnih praznikih, zato bom šele tedaj priredil žrebanje. To se bo zgodilo enkrat

v drugi polovici aprila in bom datum pravočasno javil. Medtem še vedno zbiram nagrade in njihovo število se veča iz dneva v dan, tako da bodo res bogate, primerne in koristne, da boste z njimi imeli veliko veselja. Vsi tisti, ki ste pozabili na dopisnice, pa jih čimprej pošljite. Še vedno pogrešam okrog 200 dopisnic. Verjetno ste jih pozabili na dnu šolske torbe. Poiščite jih in jih nemudoma odpošljite!

Upam, da ste v zadnji številki Galeba pozornostno prebrali razpis treh natečajev. Ali ste se že lotili dela? Boste kmalu poslali osnutke za nove platnice Galeba? Vaše izdelke že nestrpnost pričakujem in upam, da bodo lepi in izvirni.

Nekateri me sprašujejo, kakšen naj bo osnutek značke za športno šolo in če bo značka kovinska. Osnutek naj bo učinkovit, preprost in enostaven, ker bodo potem pobudniki športne šole iz osnutka izdelali kovinsko značko.

Pričakujem tudi, da boste poslali mnogo risb o Bevkovih delih, da bo razstava v Prosvetnem društvu »Tabor« res uspela.

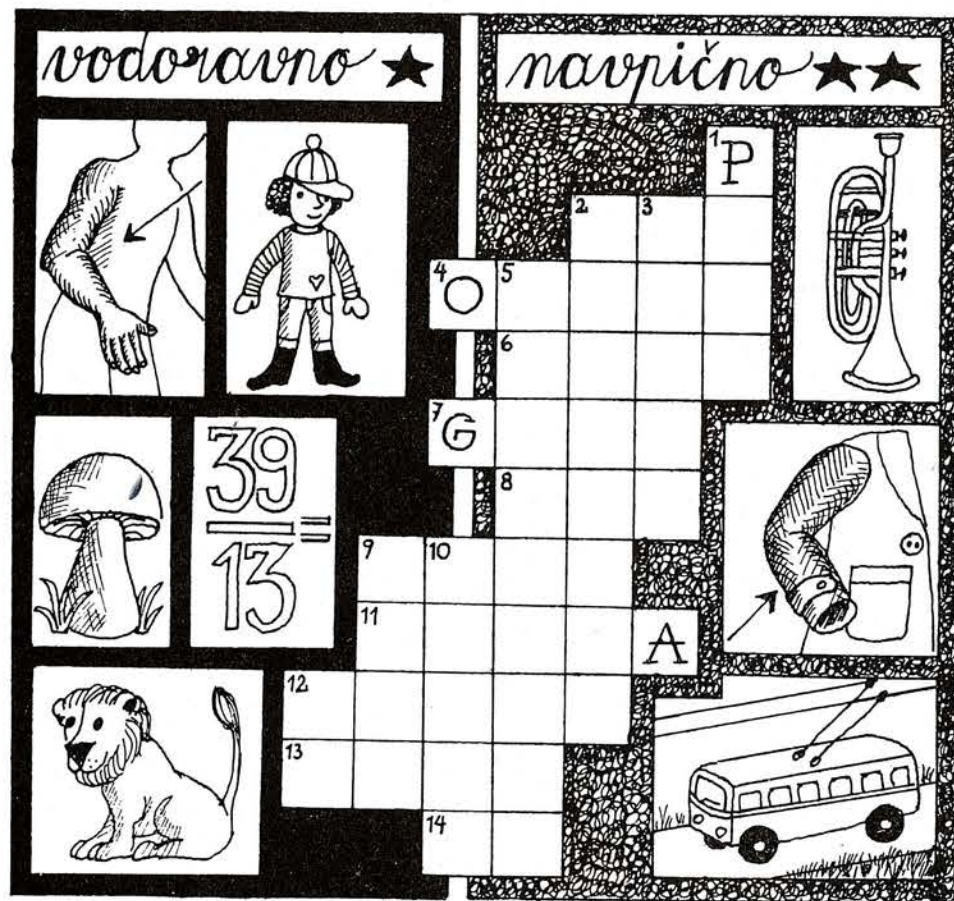
Toliko v pojasnilo tistim, ki morda že kujete načrte in se trudite z risbami in osnutki.

Pa še nekaj.

Nagranjenim reševalcem križank in ugank doslej nisem še dostavil knjižnih nagrad. Dejstvo je, da še vedno čakam na pošiljko lepših in bogatejših, trdo vezanih mladinskih knjig za nagrajence. Ob letošnji petindvajsetletnici Galeba imajo tudi reševalci križank pravico, da dobijo lepše in trdo vezane knjige, in ne kot prejšnja leta, ko sem pošiljal broširane knjige. Dragi nagrajenci, malo potrpite! V kratkem vam bom prisnel tudi te knjižne nagrade. UREDNIK

KOMBINIRANA KRIŽANKA

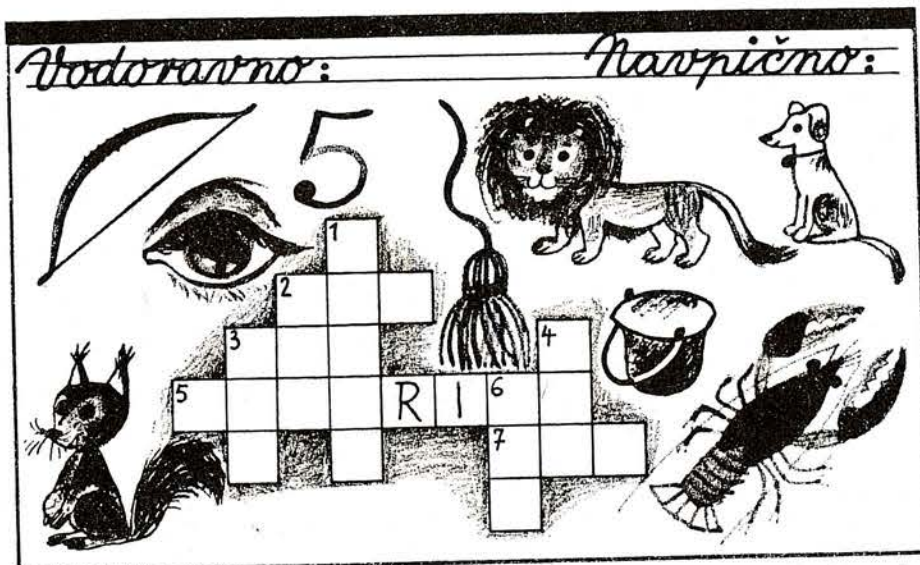

Za besede, ki niso likovno prikazane, so opisi naslednji:

Vodoravno: 9. samec domače živali, 11. preprosta hiša, 12. boj, 13. indijanski čoln, 14. del kolesa.

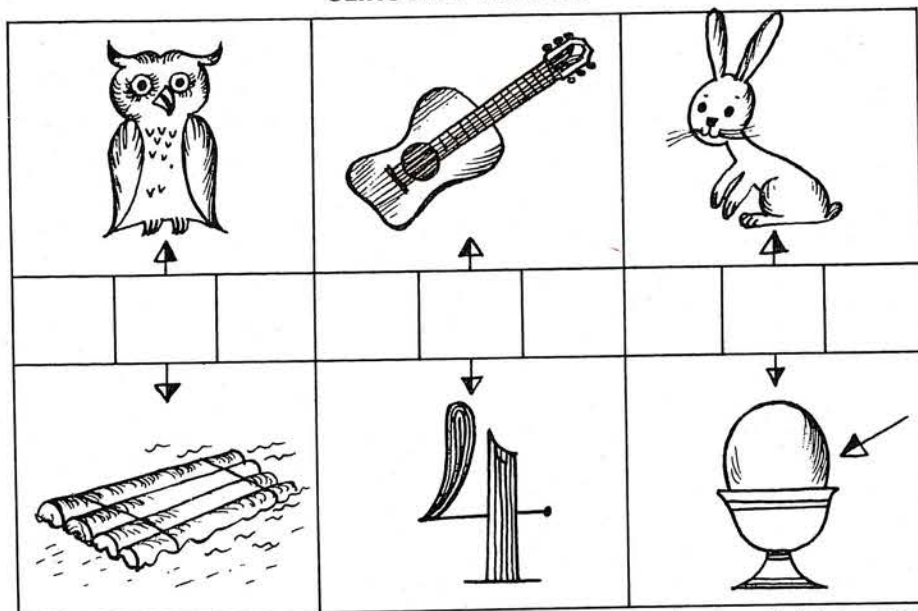
Navpično: 1. točka, ločilo, 9. glasbeni inštrument, 10. sigurno, 12. BK.

SLIKOVNA KRIŽANKA

Poišči prave besede za vse, kar je narisano, in jih vnesi v prazna polja, da se bodo med seboj ujemale.

SLIKOVNA UGANKA

Za vse, kar je narisano, poišči prave besede. Po dve in dve besedi (glej puščice) imata tri enake črke, ki jih vpiši v prazna polja. Vseh devet črk uredi tako, da boš dobil ime državljana sosednje države.

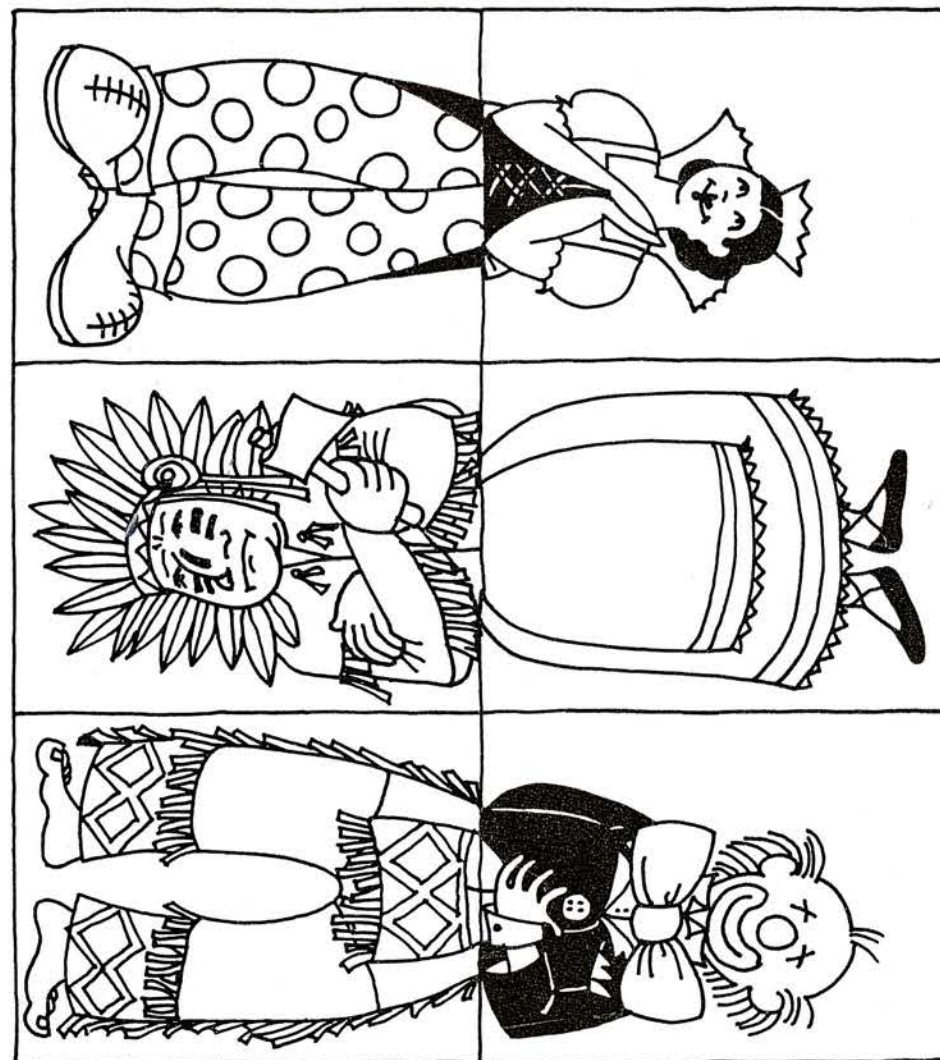

Vera Poljšak

Ilustr.: Magda Tavčar

Pustne šeme

Pobarvaj vse sličice in jih ostriži! Poišči dvojice!

Rešitve ugank pošljite čimprej na uredništvo Galeba: Lojze Abram, Ulica G. Amendola 12 - 34134 Trst

REŠITVE UGANK IZ ČETRTE ŠTEVILKE

POSETNIČICE — Športniki se ukvarjajo s sledečimi športnimi panogami: rokoborba, smučanje, atletika, odbojka, nogomet, košarka.

ZLOGOVNICA — 1. koksati, 2. Rjavina, 3. Anglija, 4. naokoli, 5. jermen, 6. starček. Ime znanega smučarskega kraja na Gorenjskem je: Kranjska Gora.

RAČUNSKA KRIŽANKA — **Vodoravno:** 3. osem, 5. lev, 7. deset, 9. meter, 10. do, 13. osemsto, 17. petsto, 18. bel, 19. tona. **Navpično:** 1. pol, 2. devet, 6. pero, 8. sedemsto, 11. topel, 12. pet, 14. sel, 15. sto, 16. Tone.

REŠITVE SO POSLALI: Valentina Hrovatin, 4. r. OŠ »F. Bevk« - OPČINE. Andrej Carli, Marko Kokoravec, 5. r. OŠ »P. Tomazič« - TREBČE. Mauro Benci, Mirjam Gregori, Karen Marzolo, 4. r. OŠ »F. Milčinski« - KATINARA. David Pupulin, 1. r. SŠ »F. Erjavec« - ROJAN. Marina Sancin, Lidija Glavina, 5. r. OŠ »I. Trinko-Zamejski« - RICMANJE. Maja Braicovich, 3. r. OŠ DEVIN. Nataša Sancin, Patricija Laurica, Tanja Canciani, 3. r. OŠ »P. Voranc« - DOLINA. Igor Civardi, 5. r. OŠ »Bazoviški junaki« - ROJAN. Ljuba Legiša, Sergij Blasi, Alenka Legiša, 2., 3. in 4. r. OŠ SV. JAKOB. Michela Baldan, Milojka Juren, Nives Lakovič, 5. r. OŠ »P. Voranc« - DOBERDOB. Dean Oberdan, Alan Oberdan, 1. in 5. r. OŠ »K. Širok« - UL. DONADONI. Marta Rebula, Lara Lupinc, Stanko Gruden, Nevenka Marussi, 5. r. OŠ »S. Gruden« - ŠEMPOLAJ. Damjan Kosmač, Damjan Marsetti, 2. in 5. r. OŠ BORŠT. Ticijana Guštin, 5. r. OŠ »A. Gradnik« - REPENTABOR. Damjana Cescutti, 5. r. OŠ UL. VENETO - GORICA. Armando Hrovatin, Tatjana Škerlavaj, 1.b in 2.b SŠ »S. Kosovel« - OPČINE. Elizabeta Venuto, Walter Peteani, Marko Fait, Čincija Cotič, Svetlana Primožič, Patricija Čaudek, Dario Bernardis, 5. r. OŠ SOVODNJE OB SOČI. Sonja Košuta, Katja Vergineilla, 2. r. SŠ »F. Levstik« - KRIŽ. Helena Smotlak, Romana Colarich, 3. r. OŠ ŽAVLJE. Barbara Renčelj, 3. r. OŠ »P. Trubar« - BAZOVICA. Samuel Hlede, 2.c r. SŠ »I. Trinko« - GORICA. Marino Gherlani, 4. r. OŠ MAVHINJE. Davorin Kralj, Ivo Gruden, Janko Milič, Anna Ancona, Albert Emili, Francesco Breda, Adam Simoneta, Nadja Budin, Aleksander Umek, Štefan Kralj, Nadja Gherlani, Robert Kocman, Boris Stocca, Jurij Žagar, Laura Valentino, Mitja Grilanc, Ervin Doglia, Tanja Pirc, Walter Auber, Loredana Umek, Marko Riolino, Livija Delbello, Peter Škrk, Katja Pirc, Alenka Kralj, Lara Budin, 4. in 5. r. OŠ ZGONIK.

NAGRADE DOBIJO: Andrej Carli, 5. r. OŠ »P. Tomazič« - TREBČE. Armando Hrovatin, 1.b r. SŠ »S. Kosovel« - OPČINE. Nataša Sancin, 3. r. OŠ »P. Voranc« - DOLINA. Maja Braicovich, 3. r. OŠ DEVIN. Milojka Juren, 5. r. OŠ »P. Voranc« - DOBERDOB.

CENA 700 LIR - LETNA NAROČNINA 4000 LIR